

Vysoká škola polytechnická Jihlava

Katedra cestovního ruchu

Cestování se psem

Bakalářská práce

Autor práce: Kristýna Minxová

Vedoucí práce: Mgr. Anica Djokic

Jihlava 2018

Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	Kristýna Minxová
Studijní program:	Ekonomika a management
Obor:	Cestovní ruch
Název práce:	Cestování se psem
Cíl práce:	Bakalářská práce se bude zabývat životním stylem - cestování s domácím mazlíčkem - psem. Přinese ucelený přehled a popis náležitosti a problematiky dopravy, ubytování, stravování a legislativy cestování se psem po Evropě (mimo Velkou Británii).

Mgr. Anica Djokic, MBA.
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Abstrakt

MINXOVÁ, Kristýna: Cestování se psem. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava. Katedra cestovního ruchu. Vedoucí práce: Mgr. Anica Djokic. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2018. 85 stran.

Práce je zaměřena na cestování s domácím mazlíčkem. Popisuje obecné podmínky pro vycestování se zvířetem po České republice a do zahraničí. Práce je rozdělena do několika částí, ve kterých se zabývá přípravou na cestu, požadavky pro cestování po České republice, do členských zemí EU a do třetích zemí. Další část se zabývá způsobem dopravy a v poslední části je věnována pozornost ubytovacím zařízením jako jsou pet-friendly hotely nebo hotely pro psy. V celé práci je brán ohled na to, jak pes vnímá cestování a prioritou je zajistit, aby se pes cítil co nejlépe.

Klíčová slova

Cestování. Domácí mazlíček. Pet-friendly hotely. Potřeby. Životní styl.

Abstract

MINXOVÁ, Kristýna: Travelling with dog. Bachelor thesis. College of Polytechnics Jihlava. Department of Tourism. Supervisor: Mgr. Anica Djokic. Level of professional qualifications: bachelor. Jihlava 2018. 85 pages.

The thesis is focused on travelling with pet. It describes general conditions for travelling with animal in the Czech republic and abroad. The work is divided into several parts which deal with preparation for travel, requirements for traveling through the Czech Republic, EU member states and third countries. Another part deals with the way of transport and in the last part is paid attention to accommodation such as pet-friendly hotels or hotels for dogs. Throughout the whole work is taken into account how the dog perceives travel and the priority is to ensure that the dog feels the best as possible.

Key words

Travelling. Pet. Pet-friendly hotels. Needs. Lifestyle.

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „**AZ**“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ.

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje **AZ**, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **souhlasím** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědoma toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 3. května 2018

.....
Podpis studentky

Poděkování

Ráda bych tímto způsobem poděkovala mé vedoucí práce Mgr. Anice Djokic za příležitost psát o tomto tématu, za cenné rady, připomínky a pomoc jak s přípravou, tak následným zpracováním práce a také za její nekonečný optimismus.

Děkuji také veterinárním ordinacím v Brně, které mi poskytly informace týkající se problematiky cestování se zvířetem. Konkrétně Veterinární klinika Gabrid a Veterina u ZOO. Moje poděkování patří také majiteli a zaměstnancům obchodu Rybičky & Zvířátka Svoboda v Jihlavě.

Zároveň bych chtěla poděkovat všem mým přátelům, kteří byli, jsou a budou mou oporou a také svojí rodině za jejich podporu a důvěru po celou dobu mého studia.

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Teoretická část	12
2.1	Životní styl	12
2.2	Potřeby	12
2.3	Cestovní ruch / turismus.....	16
2.3.1	Vývoj cestovního ruchu	17
2.3.2	Definice cestovního ruchu	21
2.3.3	Druhy cestovního ruchu.....	23
2.3.4	Formy cestovního ruchu	23
2.3.5	Subjekt a objekt cestovního ruchu	23
2.3.6	Typy účastníků cestovního ruchu	24
2.3.7	Charakteristika účastníka cestovního ruchu s domácím mazlíčkem	25
2.4	Služby.....	25
2.4.1	Služby cestovního ruchu	26
2.4.2	Ostatní služby	26
2.5	Služby CR přizpůsobené majitelům domácích mazlíčků.....	27
2.5.1	Ubytovací zařízení	27
2.5.2	Pet-friendly hotel	28
2.5.3	Hotely pro psy.....	28
2.6	Pes	29
2.6.1	Vývoj psa z vlka	30
2.6.2	Potřeby psa.....	31
3	Praktická část	33
3.1	Počet domácích mazlíčků v domácnostech.....	33

3.2	Příprava na cestu	36
3.2.1	Co zabalit s sebou?	37
3.3	Stres u psa	39
3.4	Cestování po České republice	39
3.5	Cestování do zahraničí	40
3.5.1	Vycestování do členských států EU (vyjma Velké Británie, Irska, Malty a Finska)	40
3.5.2	Vycestování do Velké Británie, Irska, Malty a Finska	42
3.5.3	Vycestování do zemí mimo EU	43
3.6	Způsob dopravy.....	43
3.6.1	Auto	43
3.6.2	Úžeh psa a první pomoc.....	46
3.7	Vlak, autobus a městská hromadná doprava	47
3.7.1	Vlakem po ČR	47
3.7.2	Vlakem do zahraničí	48
3.7.3	Se psem autobusem.....	48
3.7.4	Městská hromadná doprava	50
3.8	Lod'.....	50
3.8.1	Lodí v České republice	51
3.8.2	Pes námořníkem.....	51
3.8.3	Se psem na trajektu	51
3.9	Letadlo.....	53
3.9.1	Klasické letecké společnosti	54
3.9.2	Nízkonákladové letecké společnosti	57
3.10	Ubytování a stravování s domácím mazlíčkem.....	61
3.10.1	Pet-friendly hotely a restaurace	61
3.10.2	Hotely pro psy.....	63

3.10.3	Pobyt s domácím mazlíčkem na dovolené a bezpečný návrat domů.....	66
4	Závěr	68
5	Seznam použitých zdrojů.....	71
6	Seznam obrázků.....	82
7	Seznam tabulek.....	82
8	Seznam příloh	83

Seznam použitých zkratek

EU	Evropská unie
EUR	Euro
CR	Cestovní ruch
ČR	Česká republika
DNA	Deoxyribonucleic acid
DNK	Deoxyribonuklenová kyselina
GBP	Great Britain Pound (Britská libra)
GfK	Glasfaserverstärkter Kunststoff
IATA	International Air Transport Association
mtDNA	Mitochondriální deoxyribonuklenová kyselina
NHGRI	The National Human Genome Research Institute
TGV	Train à Grande Vitesse
UNWTO	World Tourism Organization

1 Úvod

Toto téma bakalářské práce jsem si vybrala z toho důvodu, že budu moci propojit dohromady hned dvě věci, které mám ráda a jsou mi blízké. Jsem studentkou cestovního ruchu a současně milovnicí zvířat. Zároveň mám zkušenosti s péčí o zvířata, jelikož jsem s nimi od dětství v kontaktu.

Cestování je v dnešní době velice rozšířené a stalo se oblíbenou součástí životního stylu spousty lidí. Stejně tak k sobě už od nepaměti patří soužití člověka a zvířete. Asi polovina obyvatel světa sdílí svůj domov s domácím mazlíčkem. Spojení oblíbené činnosti jako je cestování spolu s domácím mazlíčkem, který jen svým pohledem dokáže spravit člověku náladu, se ukazuje jako skvělý nápad.

Není to samozřejmě žádná novinka, zvířata cestují s lidmi už tisíce let do minulosti. Například když mořeplavci šířili jiné živočišné druhy na území, na kterých tato zvířata dosud nežila. Toto však nemá nic společného s cestováním se zvířaty, které zde budu popisovat. Někteří majitelé zvířat neradi opouští své domácí mazlíčky, a proto uvítají možnost vzít s sebou své čtyřnohé přátele na cesty. Ale jak na to? To zodpovím právě v této práci.

Cílem práce bude shrnout obecné informace. Bakalářská práce se bude zabývat životním stylem – cestování s domácím mazlíčkem – psem. Přinese ucelený přehled a popis náležitostí a problematiky dopravy, ubytování, stravování a legislativy cestování se psem po Evropě (mimo Velkou Británii).

Pro dosažení cíle budu využívat jak odbornou literaturu, tak elektronické zdroje. Využiji také svých známých a přátel, kteří mají zkušenosti s cestováním se psem a sepíšu tak veškeré praktické rady.

Toto téma zřejmě dosud nebylo zpracováno. Podobné práce se zabývají buď samotným zvířetem nebo cestovním ruchem, spojení těchto dvou témat jsem našla pouze v odborných knihách o psech, kde autoři stručně zmíní cestování se psem a zařadí jej jako jednu z podkapitol své knihy.

Výsledky práce budou sloužit jak majitelům domácích mazlíčků, tak i ostatním lidem, kteří mohou prozatím pouze přemýšlet o pořízení psa nebo jiného domácího mazlíčka. Je určena pro všechny lidi, kteří se zajímají o zvířata nebo i cestování samotné.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Nejprve budu v teoretické části budu popisovat životní styl, kde se stručně zmíním o faktorech, které ho ovlivňují a jak ho mění soužití se zvířetem. Dále popíšu lidské potřeby a potom navážu na problematiku cestovního ruchu.

Popíšu vývoj cestovního ruchu a jeho význam pro světovou ekonomiku, přidám definici cestovního ruchu a poté se budu zabývat službami, které jsou poskytovány pro cestující se zvířaty. Konkrétně služby ubytování a stravování. V poslední kapitole teoretické části bude vyhrazený prostor pro psa, jeho domestikaci a jeho potřeby.

Praktická část bude rozdělena na několik částí. V první části uvedu přibližný počet domácích mazlíčků v České republice v porovnání s ostatními zeměmi. Další část bude pojednávat o přípravě na cestu, kde chci také zdůraznit jeden z hlavních faktorů, který ovlivní už plánování cesty se psem – a tím je zdravotní stav zvířete. Ve třetí části budu popisovat podmínky pro cestování po České republice a do zahraničí. Podmínky pro vstup na území některých států se liší, rozdělím tedy i zahraničí na tři sekce.

Následně rozeberu problematiku dopravy, kterou rozdělím podle jednotlivých dopravních prostředků. Popíšu možnosti cestování autem, vlakem, autobusem a městskou hromadnou dopravou, poté také lodí nebo letadlem. Jako poslední přidám možnosti ubytování jak pro cestující se psem, tak pro samotné domácí mazlíčky, které nemá dočasně kdo opatrovat.

2 Teoretická část

2.1 Životní styl

Životní styl nebo jinak řečeno způsob života si každý člověk volí sám. Avšak nezávisí pouze na našem rozhodnutí, ovlivňuje ho několik faktorů, které do jisté míry můžeme i nemůžeme změnit. Mezi faktory, které životní styl ovlivňují nejvíce patří nepochybně prostředí, ve kterém žijeme, tradice a kultura, rodina, móda, míra vzdělání, které se nám dostane a pracovní pozice. Od zaměstnání se logicky odvíjí výše příjmu a také množství volného času. (88)

K životnímu stylu také zajisté patří, zda člověk vlastní domácího mazlíčka či nikoliv. Život se zvířetem nebo bez se od sebe liší, a podle mého názoru je to vcelku velký rozdíl. Ať už vezmeme v potaz jenom způsob bydlení, které by mělo být uzpůsobeno takovému druhu zvířete jaké vlastníme, nebo fakt, že zvířata ovlivňují naše emocionální rozpoložení anebo zodpovědnost, kterou má člověk za zvíře hned od prvního dne.

Dalším důležitým aspektem životního stylu je denní režim. Pod pojmem denní režim si můžeme představit veškeré činnosti, které během dne děláme. Některé z nich děláme opakovaně a stává se tak z nich rutinní záležitost. Jsou to například stravovací návyky, pitný režim, spánek a regenerace, zaměstnání či jiná náplň dne, hygiena – a to jak fyzická, tak i duševní hygiena a další. Zmínila jsem duševní hygienu z toho důvodu, jelikož má velký podíl na našem zdraví a kvalitě života. (88)

Životní styl se tedy u lidí liší, ale jejich cíl je vlastně stejný. Všichni se snaží nějakým způsobem uspokojit svoje vlastní potřeby. Každý živočich na světě pocítuje určité nedostatky, které musí odstranit, aby mohl žít v klidu. Nyní bych se chtěla zaměřit na téma lidských potřeb.

2.2 Potřeby

Lidské potřeby bývají členěny do dvou kategorií na vrozené biologické potřeby a společensky podmíněné psychické a psychosociální potřeby.

Základní a univerzálně existující potřeby lze kategorizovat z hlediska jejich vzniku a zaměření a rozlišovat:

Biologické potřeby, které jsou vrozené a za normálních okolností ovlivňující chování všech lidí. Bývají označovány také jako pudy. Pudy slouží dvěma základním cílům: zachování vlastní existence a zachování rodu, tj. zplození a péče o potomstvo. (85)

Psychosociální potřeby, které ve své finální podobě vrozené nejsou. Lidé mají určité předpoklady k jejich rozvoji, ale jaká bude konkrétní podoba těchto potřeb závisí na vlivu prostředí, v němž člověk žije. To je jeden z důvodů, proč jsou psychosociální potřeby mnohem různorodější než pudy. (85)

Abraham Harold Maslow byl významný americký psycholog 20. století. *"Maslow je představitelem humanistické psychologie jako třetího proudu v psychologii vedle psychoanalýzy a behaviorismu a spolu s Kurtem Goldsteinem je hlavním představitelem holistického přístupu ke studiu osobnosti. Uznával existenci specifických lidských potřeb, které jsou podle něj hierarchicky uspořádány od nejnižších k nejvyšším."* (Maslow, 2014).

Asi největším a zároveň nejznámějším přínosem A. H. Maslowa v oboru psychologie je tzv. pyramida lidských potřeb, která se skládá z pěti pilířů. Jednotlivé pilíře tedy lidské potřeby jsou uspokojovány postupně a jak jsem již zmínila výše, od nejnižší úrovně k nejvyšší.

Obrázek 1: Pyramida lidských potřeb

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

1. Základní fyziologické potřeby

Do nejnižší úrovně patří fyziologické potřeby, které jsou nejdůležitější a jejich uspokojení je na prvním místě. A to z jediného důvodu, protože jsou nezbytné k životu. Patří sem strava, tekutiny, teplo, kyslík, zdraví člověka, vyprazdňování, pohyb, spánek a regenerace, sexuální potřeby a další. Některé z těchto potřeb nazýváme také homeostatické. To znamená, pokud takovou potřebu nemůžeme momentálně uspokojit, všechny další potřeby jdou stranou a člověk se soustředí pouze na to, jakým způsobem a co nejdříve uspokojí tuto danou potřebu. Poté se opět může soustředit na další potřeby, které Maslow nazývá také jako nedostatky. (Skřivánek, 2011)

2. Potřeba ochrany, bezpečí a jistoty

Dalším pilířem pyramidy je potřeba ochrany, bezpečí a jistoty. *"Bezpečí je silnější, naléhavější a životně důležitější potřebou než například láska"* (Maslow, 2014, str. 209). Když se nad tímto výrokem zamyslím, zjišťuji, že je to jednoduše pravda. Člověk musí mít pocit bezpečí a klidu, aby mohl růst a uspokojovat další, vyšší potřeby. Patří sem například domov nebo jiné prostředí, které navozuje pocit klidu, a které umožňuje ochránit vlastní život nebo vlastní majetek.

3. Potřeba lásky a sounáležitosti

V třetím pilíři je věnována pozornost lásce a sounáležitosti. Člověk touží po lásce a po pocitu sounáležitosti, že někam patří nebo někdo patří k němu. Na prvním místě uvádím rodinu, kterou si člověk nevybere, ale už od narození někam patří a pociťuje lásku. Vše ostatní si člověk vybírá v průběhu života, nebo alespoň má možnost si vybrat, svoje přátele, partnera, školu či zaměstnání apod. Jde tedy především o kontakt s jinými lidmi a navazování známostí. (Skřivánek, 2011)

4. Potřeba uznání

Pokud jsou naplněné všechny předchozí potřeby, snaží se člověk uspokojit potřebu uznání. Tuto potřebu lze podle mě obecně charakterizovat jako pocit užitečnosti. Člověk potřebuje cítit, že to, co dělá, je ku prospěchu nejen jemu, ale i okolí. Potřebuje slyšet, že vykonal svoji úlohu dobře. Můžeme si na jedné straně představit například žáka ve škole, který dostal dobrou známku za splněný úkol nebo na druhé straně ředitele společnosti, ke kterému mají zaměstnanci úctu a respekt. (Skřivánek, 2011)

5. Seberealizace

Nejvyšším pilířem pyramidy je potřeba seberealizace. *"...pro lidstvo existuje jedna nejvyšší hodnota, vzdálený cíl, k němuž směřují všichni lidé. Různí autoři ji nazývají různě: sebeaktualizace, seberealizace, integrace, psychické zdraví, individuace, autonomie, kreativita, produktivita – ale všichni se shodují na tom, že jde v zásadě o naplnění možnosti člověka, o možnosti stát se plně lidským, stát se vším, čím člověk může být."* (Maslow, 2014, str. 209). Jsou to tedy naše cíle, kam chceme směřovat a kam se chceme posunout nebo rozvíjet naši osobnost.

Každá lidská potřeba je vlastně individuální, a to kvůli tomu, že každý člověk je jiný a záleží tak na samotném člověku jakým způsobem naplňuje svoje potřeby. *"Pokud se týká samotného člověka, on sám jenom ví, že zoufale touží po lásce a domnívá se, že pokud ji najde, bude navždy šťastný a spokojený. Neví dopředu, že jakmile se dostaví uspokojení, bude usilovat o něco jiného, a že uspokojení jedné základní potřeby otevírá vědomí pro nadvládu jiné "vyšší" potřeby."* (Maslow, 2014, str. 209-210)

Vrátím se zpět k volnému času a zároveň o několik desítek let do historie. *"Poválečné období v západní Evropě je obecně spojováno s obrovským nárůstem volného času nejširších vrstev a rozšířením možností jeho využívání. Změny ve struktuře trávení času spolu s růstem průměrné životní úrovně vyvolaly nejrůznější trendy, které charakterizují základní rysy poválečného životního stylu – rozvoj nejrůznějších forem zábavního průmyslu, motorizace a cestování do zahraničí apod."* (Knapík – Franc a kol., 2011, str. 63) V Československu se trend cestování prosadil o něco déle, a to zejména v šedesátých letech, kdy u nás narůstala postupná motorizace a zároveň stoupal počet rodin vlastníci automobil.

Problematiku životního stylu bych uzavřela tím, že se neustále vyvíjí a každý člověk si vybírá vlastní způsob života. Někteří lidé nemají tolik volného času jako jiní, ale ti, kteří ho mají, těm se dostává nepřehledné množství možností, jak jej trávit. Záleží na každém člověku, jakým způsobem se rozhodne a na co při své ekonomické situaci dosáhne. Výše jsem zmiňovala jeden z velmi populárních způsobů, jak lidé tráví svůj volný čas, a tím je právě cestování. Otevírá se mi tedy další důležité téma, které souvisí s mojí prací – téma cestovního ruchu.

2.3 Cestovní ruch / turismus

V názvu této části mám dva pojmy a hned z kraje vysvětlím proč. Pojmy jako jsou cestovní ruch a turismus obvykle používáme v běžné i odborné řeči, ale v některých situacích mohou být matoucí. Například v komunikaci s cizincem, protože přesný překlad slova cestovní ruch nejspíše neexistuje.

Rozeberu tedy krátce slovo turismus a objasním odkud toto slovo vlastně pochází. Slova túra, turismus a další vznikla z řeckého slova tornos, kterým byl označován nástroj kruhového tvaru. Z tohoto řeckého slova tornos se dále odvozovala další slova jako latinské tornare, což v překladu znamená zakulatit, kroužit a potom anglické a francouzské tour, které se přeneslo i do německého jazyka. (Rux, 2014)

"Túra je tedy každá cesta z výchozího bodu do jiného bodu, určitý pobyt v tomto bodě a návrat do původního bodu a turista je tedy ten, kdo koná túry (...) V úředním dokumentu byla slova turismus a turista poprvé použita v roce 1937. Za prvního turistu je někdy považován anglický král George III., který ze zdravotních důvodů pravidelně navštěvoval mořské lázně Weymouth." (Rux, 2014, str. 5)

Z toho vyplývá, že význam slova turismus je stejný jako význam pojmu cestovní ruch.

Nesmím také opomenout na fakt, že turismus je jedním z nejrychleji se rozvíjejícím odvětvím světové ekonomiky. *„Rozvoj cestovního ruchu nevyhnutelně souvisí s rozvojem dopravních technologií, růstem zájmu o cestování a s jistým stupněm sociálního a ekonomického rozvoje.“* (Linderová, 2013, str. 102)

Následující tabulka ukazuje příjmy z cestovního ruchu ve světě od roku 2004 do roku 2016. Údaje zpracovalo Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky podle ČNB (Česká národní banka). Díky rozvoji cestovního ruchu příliv finančních prostředků do státního rozpočtu každým rokem narůstá.

Příjmy z cestovního ruchu ve světě podle ČNB (v milionech Kč)						
Rok	Svět celkem	z toho				
		EVROPA	AFRIKA	AMERIKA	ASIE	AUSTRÁLIE A OCEÁNIE
2004	107 231,80	94 060,50	0	4 982,70	3 809,80	783,2
2005	115 766,00	100 565,80	0	5 120,20	4 023,60	822,3
2006	133 236,70	115 953,20	0	5 803,40	4 659,80	941,3
2007	140 347,00	122 241,80	0	5 779,30	5 325,70	951,8
2008	139 181,00	118 864,30	12	5 700,30	8 365,00	236,1
2009	137 022,20	116 922,10	9	6 425,00	8 873,90	1 078,60
2010	136 933,10	120 481,70	28,5	5 982,50	6 378,60	964,3
2011	143 319,10	126 260,00	28,3	6 387,20	6 705,10	1 019,90
2012	145 958,10	129 128,40	24,1	6 527,80	7 909,30	1 021,10
2013	137 828,90	120 650,30	33,1	5 846,60	6 473,00	824,7
2014	141 783,00	124 631,90	516,8	6 373,90	6 908,80	995,4
2015	148 994,80	116 397,00	505,6	10 183,00	12 676,80	1 288,70
2016	154 182,10	120 631,00	520,1	10 082,50	14 325,60	1 240,00

Tabulka 1: Příjmy z cestovního ruchu ve světě podle ČNB (v milionech Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování (2018) dle MMR, které zpracovalo údaje ČNB, 4/2017

2.3.1 Vývoj cestovního ruchu

"Cestování se prolíná celou historií lidstva (...) Hlavními motivy byly obchod, náboženství, vzdělání, výzkum, objevování, porobení, chudoba, útěk, vyhnání (...) Hlavním znakem těchto cest je změna místa za konkrétním účelem. Rozeznáváme čtyři epochy turismu, které mají charakteristické společenské poměry, volbu dopravních prostředků, motivy cesty a počty účastníků." (Rux, 2014, str. 4)

Tabulka zachycuje jednotlivé etapy vývoje cestovního ruchu a stručnou charakteristiku.

Etapa	Období	Charakteristika
1.	5. stol. před n. l. → 16. stol. n. l.	Cestující: Egypťané, Peršané, Sumerové, Fénicičané, později Španělé a Portugalci Důvod cest: obchod, poznání, vojenská tažení První popisy cest: Řecko - Herodotes (480 - 425 let př. n. l.), Řím Kdo cestoval: bohatí mladí šlechtici, synové bohatých kupců a měšťanů Osobnosti: Pýtheás z Massilie, Marco Polo, Kryštof Kolumbus, Bartolomeo Diaz, Vasco de Gama, Amerigo Vespucci
2.	17. stol. → 1. polovina 19. stol.	Důvod cest: obchod, získávání zkušeností Kdo cestoval: mladí šlechtici, církev, buržoazie Druh cest: rozvoj lázeňství a poznávacích cest Změny ve společnosti: zrušení nevolnictví
3.	přelom 19. a 20. stol. → do roku 1989	Etapa rozdělena do 4 fází: - předfáze (do roku 1850) - počáteční fáze (1850 – 1914) - rozvojová fáze (1914 – 1945) - vrcholová fáze (1945 – 1989)
4.	po roce 1989 → současnost	Kdo cestoval: všechny vrstvy obyvatel Důvod cest: rekreace, obchod, léčba a wellness, náboženské poutě, poznávání, vzdělání, získávání zkušeností a další Změny ve společnosti: konec socialistického režimu Rozvoj masového turismu a stavby ubytovacích a stravovacích zařízení v přímořských oblastech Projevení pozitivních i negativních vlivů turismu Turismus se stává důležitým odvětvím pro ekonomickou sféru Udržitelnost v cestovním ruchu

Tabulka 2: Vývoj cestovního ruchu

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

První cesty datujeme do období Antiky, kdy Egypťané podnikali cesty za poznáním pyramid, Řekové navštěvovali sportovní hry a Římané táhli do boje za účelem získání nového území. Další velkou motivací opustit domov byl obchod. K rozvoji turismu pomohla také především výstavba cest římskou civilizací nebo počátek mořeplavectví.

„*Za nejstarší organizovanou akci turismu*“ (Rux, 2014, str. 14) označujeme první olympijské hry, které se konaly v Olympii roku 776 př. n. l., aby vzdali hold bohu Diovi. Stejně jako dnes, se opakovaly každé 4 roky.

Cestovat si mohli dovolit jen šlechtici nebo bohatí měšťané a kupci. Později nabývala na významnosti církev a poutní cesty na posvátná místa. Díky tomu začalo vznikat několik prvních jednoduchých „ubytovacích zařízení“, kde si mohli cestující odpočinout a občerstvit se. Možnost přenocovat a dostat stravu nabízely i kláštery, a to zpočátku pouze za poděkování Pánu Bohu.

V druhé etapě byl turismus rozvíjen pomalým tempem. Původní římské cesty byly v dezolátním stavu, proto se národní státy, jimiž byly Francie a Anglie, rozhodly na začátku 17. století vybudovat novou silniční síť. V 17. a 18. století převládaly dva druhy dopravního prostředku – kočár a plachetnice. Cestování bylo nepohodlné a nebezpečné zároveň. Stav se začal zlepšovat zhruba v polovině 17. století. (Rux, 2014)

Cestujícími byli šlechtici nebo vyšší vrstvy obyvatel, kteří se vydávali na tzv. Grand tours, tedy vzdělávací cesty, které byli mladí šlechtici povinni absolvovat. Dopravním prostředkem byl kočár tažený koňmi. Cestovat pěšky nebo pouze na koni bylo v polovině 17. století pro šlechtu nepřijatelné. V této době byla také v západní Evropě již dobře rozvinutá doprava přes řeky či kanály a lodě se poháněly jak plachtou, tak vesly. (Rux, 2014)

Díky „*vynálezu odpruženého vozu*“ (Rux, 2014, str. 25) byla jízda rychlejší a pohodlnější. Cestující si mohl vybrat, jestli pojede první nebo druhou třídou. První třída nabízela 4 místa uvnitř vozu a druhá třída 2 místa na střeše.

Ke konci 17. století se začalo rozvíjet lázeňství a na území celé Evropy vznikaly lázně. Především ve Francii, Anglii, Švýcarsku, Belgii, Německu a také v Čechách, které se stávají velmi navštěvovaným místem k odpočinku i pořádání různých akcí. (Rux, 2014)

Třetí etapu, jak je vidět v tabulce, rozdělujeme do čtyř fází. První fázi datujeme do roku 1850 a nazývá se předfáze. Dopravními prostředky jsou stále kočáry tažené koňmi, lodě a popřípadě pěší chůze, cestuje se za obchodem, poznáním a na posvátná místa. Cestující jsou stále šlechta, církev a bohatí měšťané. (Rux, 2014)

Druhá fáze je počáteční fáze, která je ohraničena roky 1850 až 1914. Během těchto let se cestovní ruch rozvíjel vcelku rychlým tempem a mohla za to především průmyslová revoluce a vynález parního stroje. Parní stroj byl využíván jak na železnicích, tak i na mořích, jezerech nebo řekách. Šlechta, církev a vyšší vrstvy obyvatel se tedy do svého cíle dokázali dopravit ještě rychleji než doposud. Na konci 19. a počátku 20. století byla „*tzv. druhá průmyslová revoluce (vědeckotechnická revoluce)*“ (Rux, 2014, str. 30), která přispěla k rozvoji přírodních věd. Začaly se využívat nové materiály, vznikly obory jako elektrotechnika, automobilismus, kinematografie a změnil se tak celý dosavadní životní styl. Zkrátila se pracovní doba a tím měli lidé více volného času, který trávili tak, že navštěvovali lázně, cestovali za poznáním, obchodem nebo za horskou turistikou. (Rux, 2014)

Třetí fáze, od roku 1914 až 1945, se nazývá rozvojová fáze. Toto období je protkáno válkami, kvůli které se vyvíjely vojenské technologie, to však mělo i pozitivní dopad, protože se zároveň vyvíjely dopravní technologie a tím se turismus posunul zase o krok dopředu. Vyrobita se první motorová vozidla a vrtulová letadla. Lidé, kteří cestovali, jezdili na poznávací zájezdy a k moři nebo na venkov kvůli rekreaci. Jelikož šla většina finančních prostředků na vojenské účely, rozvoj cestovního ruchu se zpomalil. (Rux, 2014)

Čtvrtá fáze začíná po 2. světové válce, tedy od roku 1945, a končí rokem 1989. Nazývá se vrcholová fáze. Cestovní ruch se rozvíjel na různých místech jiným tempem. Na východě se rozvoj spíše zpomaloval, kdežto na západě v hospodářsky vyspělých státech se stav zlepšoval.

„Spojené státy americké iniciovaly v roce 1947 plán hospodářské obnovy, tzv. Marshallův plán hospodářské pomoci (...) Plán přijalo 18 zemí, avšak Československo mezi nimi na nátlak Sovětského svazu nebylo (Linderová, 2013, str. 106)

„V zemích východní Evropy se rozvíjelo zejména chataření a chalupaření, a tedy domácí cestovní ruch v důsledku omezení volného pohybu osob. (...) Postupně začala vznikat první střediska (destinace) cestovního ruchu a hotelové sítě (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011). např. Hilton Family, International Hotel Group IHG, Marriott, Accor apod.“ (Linderová, 2013, str. 107)

Zároveň vznikalo několik klubů v cestovním ruchu, jako například Club Méditerranée (dnes Club Med), dále německý klub Robinson, Neckermann či Calimera, italský Valtur nebo rakouský klub Jamboree. *„Základem klubového cestovního ruchu je přitom myšlenka nabízet produkt za cenu, která zahrnuje nejen ubytovací a stravovací služby, ale i širokou nabídku doplňkových služeb včetně možností provádět různé animační aktivity, tzv. all inclusive.“ (Linderová, 2013, str. 107)*

Po objevení přímořských letovisek anglickou šlechtou postupně vznikal masový organizovaný cestovní ruch. *„Začátky organizovaného cestovního ruchu jsou spojeny s osobou Thomase Cooka, který v roce 1841 založil první cestovní kancelář a 5. července 1841 uspořádal první organizovaný hromadný výlet. Účelem výletu byl boj proti alkoholismu jinou aktivitou a zúčastnilo se ho 570 stoupenců protialkoholního hnutí.“ (Linderová, 2013, str. 105)* Během této etapy se rozvíjela také horská turistika, za kterou turisté cestovali především do Alp.

Poslední etapa rozvoje cestovního ruchu spadá do období po roce 1989 až do současnosti. Po roce 1989 se rozpadl socialistický systém a v důsledku toho byly zničeny překážky cestování mezi západními a východními zeměmi. Cestovní ruch se stává součástí života všech vrstev obyvatel, účelem jejich cest je rekreace, obchod, vzdělání, poznávání, wellness, adrenalin a další. Nejrozšířenějším dopravním prostředkem je letadlo, vlak (TGV) nebo loď. (Linderová, 2013)

2.3.2 Definice cestovního ruchu

Definicí cestovního ruchu najdeme spoustu. Ve své práci zmíním tři definice, z nichž jedna je podle Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) a další dvě podle českých a slovenských odborníků. Autory první definice jsou Jiří Vaniček s Vladimírem Křesťanem a druhou definici napsal Marian Gúčík. Všichni tito pánové jsou autory hned několika publikací týkajících se problematiky cestovního ruchu.

Definice CR podle UNWTO

1. cestovní ruch je činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času a služebních cest (osoba nesmí být odměňována ze zdrojů navštíveného místa);
2. cestovní ruch je mnohostranným odvětvím, které zahrnuje dopravu, turistická zařízení, poskytující ubytování a stravování, služby cestovních kanceláří a agentur, průvodcovské služby, turistické informační systémy a další infrastrukturu či další služby cestovního ruchu. Odvětví cestovního ruchu patří mezi nejvýznamnější součásti národní i světové ekonomiky. (79)

Definice CR podle Vaníčka a Křesťana

Cestovním ruchem se rozumí způsob uspokojování potřeb lidí v oblasti rekreace, turistiky, lázeňské léčby a kultury, pokud k němu dochází mimo běžné prostředí ve volném čase obyvatelstva. Je to přemístění osob z místa trvalého bydliště do místa cestovního ruchu a čerpání služeb spojených s pobytem v tomto místě za jiným účelem než výdělečným. Cestování a pobyt jsou znakem cestovního ruchu jen tehdy, jedná-li se o jev hromadný. (...) Cestovní ruch jsou však také lidé, kteří službami (ubytovacími, stravovacími, sportovně rekreačními, dopravními, informačními, zprostředkovatelskými atd.) – tedy svojí podnikatelskou činností – umožňují druhým lidem zúčastnit se cestovního ruchu. (Vaníček, Křesťan, 2007, str. 4)

Definice CR podle Gúčika

"Cestovním ruchem rozumíme soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestováním a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase. Jejich cílem je odpočinek, poznávání, zdraví, rozptýlení a zábava, kulturní a sportovní vyžití, služební cesty, tj. získání komplexního zážitku." (Gúčík, M., 2000, In Gúčík, 2004; Gúčík, 2010, In Linderová, 2013, str.)

Autoři těchto definic se shodují na tom, že turismus je určitý pohyb, resp. činnosti člověka v jiném prostředí, než je jejich trvalé bydliště a trvá kratší dobu než jeden rok. Důležitá je také motivace účastníků nebo jinak řečeno proč cestují. Cestovní ruch uspokojuje určité potřeby člověka a snadno se tak stává součástí jeho životního stylu.

2.3.3 Druhy cestovního ruchu

Druhy cestovního ruchu rozdělujeme podle motivace účastníků, to znamená podle toho, jaké jsou vnitřní a vnější podněty, podle kterých se člověk rozhodne podílet na cestovním ruchu.

Podle motivace účastníka cestovního ruchu rozlišujeme několik druhů, jako například rekreační cestovní ruch, kulturní a poznávací, sportovní, lázeňský, venkovskou turistiku, ekoturistiku, náboženskou turistiku a další. (Schejbal, 2008)

2.3.4 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu můžeme dělit podle několika kritérií:

Podle místa realizace (*domácí/zahraniční*), podle vztahu k platební bilanci státu (*zahraniční aktivní – incoming/ zahraniční pasivní – outgoing/ tranzitní*), podle délky pobytu (*krátkodobý/dlouhodobý*), podle způsobu zajištění cesty a pobytu (*organizovaný/neorganizovaný*) a způsobu financování (*volný/vázaný/sociální*), podle počtu (*skupinový/individuální*) nebo věku účastníků (pro mládež, pro rodiny s dětmi, seniory...) a podle dalších kritérií jako například ročního období. (Indrová, 2008, str.10-11)

2.3.5 Subjekt a objekt cestovního ruchu

Subjektem cestovního ruchu rozumíme každého, „*kdo uspokojuje své potřeby během cestování a pobytu mimo místa trvalého bydliště spotřebou statků cestovního ruchu*“ (Gúčík, 2001 in Linderová, 2013, str. 18). Subjekt cestovního ruchu tedy poptává produkty a služby cestovního ruchu, které spotřebovává po dobu cesty a pobytu v cílové destinaci.

Objekt cestovního ruchu je všechno, kvůli čemu se místo změnilo v cílovou destinaci *např. příroda, kultura, hospodářství nebo společnost*. (Linderová, 2013, str. 22). Objekt tedy oproti subjektu vystupuje na straně nabídky. Jsou jimi všechny podniky a instituce, které poskytují služby návštěvníkům cestovního ruchu a umožňují jim tak uspokojit veškeré potřeby. (Linderová, 2013)

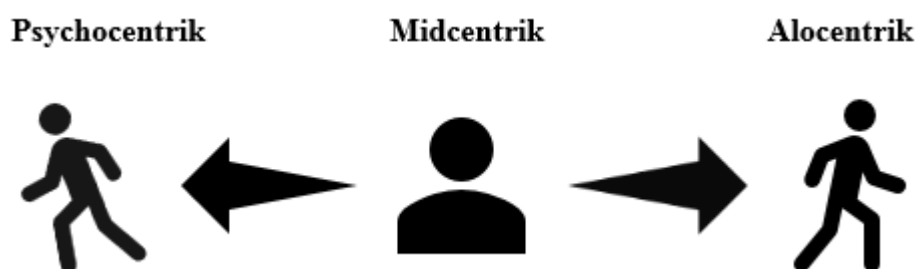
2.3.6 Typy účastníků cestovního ruchu

Typologií účastníků cestovního ruchu se zabíralo již v minulosti hned několik autorů. Nejvíce známé dělení turistů vytvořili v roce 1972 Cohen a o rok později Plog.

Typy účastníků podle Cohena

- Organizovaný masový turista – kupuje si předem vytvořené balíčky služeb od cestovních kanceláří nebo agentur, vyžaduje pohodlí a výhody spojené s koupí balíčku, většinu času se pohybuje v hotelu nebo jeho blízkém okolí
- Individuální masový turista – není tak svázaný programem jako organizovaný masový turista, ale stále dává přednost koupí již prověřeným podnikům a institucím, kombinuje například koupí ubytování a stravování u cestovních kanceláří, ale dopravu si zajišťuje vlastní. Stejně tak jako první typ vyžaduje určité pohodlí a výhody.
- Turista průzkumník – vše si zajišťuje sám a rád objevuje nová místa, které zatím nejsou častým turistickým cílem. Zkoumá kulturu místních obyvatel a snaží se napodobovat jejich zvyky. Preferuje svobodu, ale neobjede se bez určitého stupně komfortu a obeznámení se s místem, kam cestuje.
- Turista tulák – vyhledává vše neobjevené a vyhýbá se klasickým turistickým destinacím. Nemá stanovený cíl cesty a ani vytvořený program, podle kterého by se řídil. Zapojuje se do společnosti místních obyvatel a vyhledává dobrodružství. (Dufek, 2011)

Plogův model účastníků cestovního ruchu

Obrázek 2: Model účastníků cestovního ruchu – Plog

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Psychocentrik – preferuje populární destinace, kde bude přesně vědět, co může očekávat. Je konzervativní, nechce zkoušet nové věci a řídí se přesně podle vytvořeného programu.

Alocentrik – přesný opak psychocentrika, je aktivní, vyhledává dobrodružství, zapojuje se do místní komunity a organizuje si čas podle svého. Preferuje kvalitní ubytování i stravování, ale nevybírá si známé hotelové řetězce.

Midcentrik – kombinace obou přechozích typů, midcentrik si bez problémů zajistí vše potřebné na cestu sám, ale preferuje spíše ověřená místa a instituce, které mají dobrá doporučení. (52)

Toto je základní a nejstarší dělení účastníků cestovního ruchu, já bych však chtěla přidat ještě jeden typ turistů, který zřejmě dosud nikdo necharakterizoval, a tím je – cestující s domácím mazlíčkem.

2.3.7 Charakteristika účastníka cestovního ruchu s domácím mazlíčkem

Cestující s domácím mazlíčkem – plánuje cíl cesty, období dovolené i druh dopravy s ohledem na svého domácího mazlíčka, vybírá si ubytování, podniky ke stravování a poskytující další služby podle možností vstupu se zvířetem, může být limitován omezeními na určitých místech, tráví čas podle svého a nechce být vázaný programem.

2.4 Služby

Dle Vaníčka a Křesťana (2007) můžeme služby charakterizovat jako činnost uspokojující určité potřeby ze strany poptávky prostřednictvím strany nabídky. Služby mají čtyři důležité vlastnosti:

- Nehmatatelnost – znamená, že si službu nemůžeme fyzicky prohlédnout nebo vyzkoušet dopředu
- Nedělitelnost – tvorba služby a její spotřeba probíhá současně, nelze vykonat službu bez zákazníka anebo naopak bez poskytovatele služeb
- Pomíjivost – služby nelze skladovat, pokud tedy není poskytnuta v určitou dobu na určitém místě, je navždy ztracena (například neobsazený pokoj v hotelu)
- Proměnlivost – služba je vždy vázána na určitý čas a místo, ale také kde a kým je poskytována, kvalita služby je tedy proměnlivá, tzn. tatáž služba

nemůže být poskytnuta naprosto stejně jako služba předešlá. Také každý zákazník vnímá spotřebu služby jiným způsobem.

2.4.1 Služby cestovního ruchu

Podle Ruxe (2014) dělíme služby poskytované v cestovním ruchu na:

1. Dodavatelské
2. Zprostředkovatelské

Dodavatelské služby

- informační
- dopravní
- ubytovací
- stravovací
- sportovně-rekreační
- kulturně-společenské
- lázeňské
- kongresové
- venkovského CR
- průvodcovské a asistenční
- animační

Zprostředkovatelské služby

- informační
- cestovní kanceláře
- cestovní agentury

2.4.2 Ostatní služby

Ostatní služby lze také členit do dvou kategorií. Jsou to služby:

1. Specializované pro cestovní ruch
2. Pro místní infrastrukturu v cílové destinaci

Specializované služby pro CR

- informační
- pojišťovací
- směnářenské
- pasových orgánů
- celních orgánů

Služby pro místní infrastrukturu v cílové destinaci:

- informační
- obchodní
- komunální
- zdravotnické
- policejní
- záchranné
- poštovní

2.5 Služby CR přizpůsobené majitelům domácích mazlíčků

Zaměřím se především na ubytovací služby, které umožňují pobyt hosta s domácím mazlíčkem, tzv pet-friendly ubytovací zařízení nebo zařízení, které se postarají o vašeho domácího mazlíčka během vaší dlouhodobější nepřítomnosti, tj. různé hotely pro psy apod.

2.5.1 Ubytovací zařízení

Zařízení pro poskytování ubytování se mohou od sebe velice lišit. Různá je i cena za poskytnuté služby. Pro lepší orientaci se ubytovací zařízení rozdělují do několika kategorií, které usnadňují rozlišit kvalitu ubytování.

Kategorizace ubytovacích zařízení

Ubytovací zařízení řadíme do určitých kategorií jako jsou „*hotel, hotel garni, motel, penzion, botel, ubytovna, kolej, svobodárna, internát, kemp a skupiny chat nebo bungalovů apod.*“ (Křížek, 2014, s. 22)

Charakterizují alespoň dvě nejčastější kategorie, které si lidé vybaví jako první, když se řekne ubytovací zařízení – tedy hotel a penzion.

„Hotel – ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty vybavené pro poskytování přechodného ubytování a služeb s tím spojených (zejména stravovací), člení se do pěti tříd.“

„Penzion – ubytovací zařízení s nejméně 5 a maximálně 20 pokoji pro hosty, s omezeným rozsahem společenských a doplňkových služeb (absence restaurace), člení se do čtyř tříd.“ (Křížek, Neufus, 2014, s. 23)

2.5.2 Pet-friendly hotel

Definici pro samotný hotel už známe, co tedy pet-friendly hotel. Jak už z anglického názvu napovídá, hotely akceptují vstup a pobyt hostů v hotelu společně s domácími mazlíčky. A jaký je rozdíl mezi normálním hotelem a hotelem pet-friendly? Hosté mají možnost zapůjčení misek v různých velikostech, deku nebo například ručník pro vašeho mazlíčka. Pokud se stane, že zapomenete vzít krmení, v pet-friendly hotelu není problém zakoupit náhradní krmení určité značky.

K získání certifikátu pet-friendly je zapotřebí, aby se blízko hotelu nacházel prostor vhodný k „venčení psů, kde bude k dispozici odpadkový koš se sáčky na psí exkrementy.“ (39) Dále je povinností umístit v hotelu stojan s miskou na vodu a přinést hostovi misku na vodu také při návštěvě hotelové restaurace, kam může samozřejmě zavítat v doprovodu domácího mazlíčka. Další podmínkou je poskytnutí služby zakoupení hračky pro mazlíčky přímo v prostorách hotelu.

2.5.3 Hotely pro psy

Hotely pro psy můžeme využít v situacích, kdy potřebujeme na nějakou dobu odjet z domova a nemůžeme si s sebou vzít svého domácího mazlíčka nebo nemáme nikoho, kdo by se o něj mohl postarat. Nesmíme si hotel pro psy plést s útulkem, to je zcela jiná instituce. Do útulku se dostanou zvířata, která se ztratí nebo je někdo odložil nebo se o něj majitel nemůže dále starat. Zvíře tak může zůstat v útulku i na trvalo, pokud si ho nevezme nový majitel. Na rozdíl od toho v hotelu pro psy nebo jiné domácí mazlíčky je zvíře pouze po dobu nepřítomnosti svého majitele. A co navíc, po celou dobu pobytu si může váš domácí mazlíček užívat množství služeb, které hotely nabízejí,

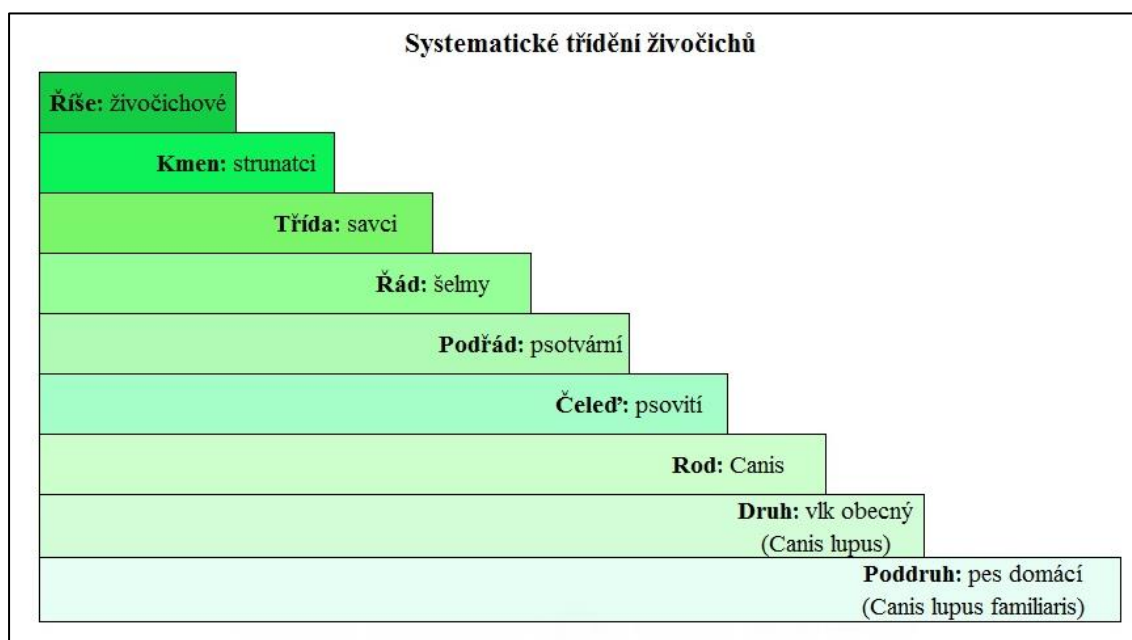
ať už jsou to například koupele, masáže nebo úprava srsti či drápů. Pobyt je zvířeti co nejvíce zpříjemňován, aby se necítil osamělý.

Tímto bych uzavřela problematiku cestovního ruchu a dostávám se k poslednímu bodu teoretické části. Na následujících stránkách se budu soustředit na téma pes a shrnu základní informace o tomto živočichovi, který je od nepaměti pokládán za nejlepšího přítele člověka.

2.6 Pes

Pes patří mezi psovitě šelmy a od ostatních šelem ho rozeznáme díky několika typickým morfologickým znakům. Jedním z nich je uspořádání chrupu. Má zpravidla 42 zubů, a to mimořádně vyvinuté trháky a velké špičáky. Dalšími typickými znaky jsou přední končetiny s pěti prsty, zadní se čtyřmi prsty a drápy, které nejdou zatahnout. Při chůzi nebo běhu našlapuje pouze na prsty. Rozlišujeme takzvané vlkovité formy a liškovité formy psovitých šelem. U vlkovitých šelem se setkáme s oblou, kulatou zornicí, kdežto u liškovitých zase s oválnou zornicí.

„Psovití mají mnoho společného: jsou převážně masožraví a mimořádných loveckých úspěchů dosahují díky skvělé organizaci lovu. Žijí v hierarchicky uspořádaných smečkách, kde jsou jedinci od nejútlejšího věku školeni v loveckých technikách.“
(Císařovský, 2008, str. 12)

Obrázek 3: Systematické třídění živočichů

Zdroj: zpracováno podle (Císařovský, 2008)

Jak můžeme vidět na obrázku systematického třídění, pes je potomkem vlka. V této části se pokusím vysvětlit, jak došlo k přeměně z divokého zvířete na domácího mazlíčka.

2.6.1 Vývoj psa z vlka

„Vlk je skutečně obdivuhodné zvíře, které se dokázalo přizpůsobit velmi rozdílným přírodním podmínkám.“ (Mikulica, 1991, str. 9) To poukazuje na skutečnost, jak se vlk postupně vyvíjel na psa domácího.

O původ psa se lidé začali zajímat již v době, kdy přišli na to, že probíhá neustálý vývoj člověka a celé živé přírody. Nejprve si přírodovědci a historici mysleli, že předkem všech současných plemen psů byl prapes. Žádné archeologické nálezy kostí historického prapsa však nebyly nalezeny, a proto z této hypotézy sešlo a původ psa byl zkoumán dál.

Zanedlouho přišli přírodovědci s teorií polyfyletického původu, což znamená, že se pes vyvinul z více než jednoho druhu. Uvažovalo se nad třemi druhy šelem – vlkem, šakalem obecným a kojotem. *„Podle polyfyletických hypotéz se potomci ochočených vlků a šakalů navzájem křížili a výsledkem je dnešní mnohotvárnost plemen psů.“* (Mikulica, 1991, str. 28) Kosterní nálezy lebek psů, které byly podobné šakalovi pochází již z dob pravěku. Tyto nálezy patřily pravěkému psu, kterého nazýváme pes rašelinný.

Teorie o polyfyletickém původu psa byla nahrazena hypotézou novou, ve které vědci vykládali původ psa pouze z jediné šelmy, z vlka. Důkazem se stal objev DNA (deoxyribonukleové kyseliny) a později její sekvencování, neboli přečtení genomu. Strukturu DNA osvětlili James Watson a Francis Crick roku 1952. *„Na konci 20. století byly zveřejněny první výsledky výzkumu DNK z nichž vyplynul závěr, že nejméně 75 % všech současných psích plemen má společného předka – vlka.“* (Císařovský, 2008, str. 14)

Potvrzení o této nové teorii přišlo až od týmu Roberta K. Waynea z University of California, kteří zkomali genetiku 162 vků z dvaceti sedmi oblastí na celém světě a poté je porovnal s mtDNA (mitochondriální DNA, tj. DNA, která prošla určitou mutací) 140 psů šedesáti sedmi plemen. Wayne po skončení výzkumu prohlásil výrok,

že výsledky jejich výzkumu dokazují, jak je původ psů provázán s původem člověka a sahá až do dob, kdy se lidé rozdělovali na společenstva sběračů a lovců.

Tým amerických vědců z programu NHGRI (The National Human Genome Research Institute) sestavil podle rozsáhlého výzkumu fylogenetický strom skupiny „Canidae“, psovitých. Výzkum začal v roce 2003 a zabýval se opět sekvencováním psiho genomu.

Současně se Peter Savolainen z Královského technologického institutu ve Stockholmu spolu s kolegy „zaměřili na výzkum původu psa a průběhu domestikace.“ (Císařovský, 2008, str. 16)

Jejich výzkum spočíval v tom, že porovnali DNA nynějších plemen psů z různých koutů světa a výsledek poukázal na to, že u psů ve východní Asii je největší množství variací ve stavbě DNA. Z toho vyplynulo, že „proces domestikace vlka a vývoj většiny plemen psů světa“ (Císařovský, 2008, str. 16) začal právě zde. Není však jasné, jestli k těmto proměnám docházelo pouze v této oblasti a postupně se šířilo dál nebo se tak stalo na více místech. Další výzkumy nám po čase jistě osvětlí další tajemství o původu našeho nejvěrnějšího zvířecího přítele.

„Desítky tisíc let domestikace a několik století výběrového chovu – to jsou dva procesy, které proměnily vlka - a v některých případech možná i jinou psovitou šelmu - ve škálu současných plemen psů.“ (Císařovský, 2008, str. 18)

2.6.2 Potřeby psa

Co vlastně pes potřebuje k životu. Člověk si může myslet, že pes jednoduše potřebuje stravu a vodu, střechu nad hlavou, pohyb a hodně lásky. To všechno bychom měli našemu psovi bezpodmínečně poskytnout, ale co opravdu potřebuje ke šťastnému a klidnému životu, je pocit bezpečí, jistoty a podobně jako u lidských potřeb, také pocit sounáležitosti. Jak jsem zmiňovala výše, pes patří mezi psovitě šelmy, které žijí ve smečkách. „Smečka je do sebe uzavřená skupina, v níž vládne sociální hierarchie a jejíž členové přejímají pevné role a úkoly.“ (Arce, 2016, str. 15) Když vlastníme psa, musíme si uvědomit, že nás bere jako členy své smečky a snaží se zaujmout takovou roli, která pro něj bude nejpřirozenější. Pokud si tohle uvědomíme, pomůže nám to lépe pochopit jakým způsobem pes vlastně chápe soužití s člověkem a jak je jeho metabolismus nastavený.

Pes potřebuje rutinu, přesně určená pravidla a jasně dané struktury. Potřebuje pána, „vůdce“, který mu zajistí vše potřebné a on sám se nebude muset o nic starat, bude pána pouze následovat.

3 Praktická část

Téměř v každé knížce o psech a výchově psa najdete kapitolu o tom, jakou rasu psa byste si měly vybrat, aby se nejlépe hodil k Vašemu temperamentu a charakteru. Já se tímto směrem ubírat nebudu už jen z toho důvodu, že najdete spoustu návodů v knižních publikacích. Určitě je důležité vědět proč si svého psa chcete brát a v jaké životní situaci se nacházíte, pokud se rozhodnete pořídit si psa. Jestli je člověk sám a potřebuje k sobě společníka, nebo má malé děti nebo naopak potřebujeme psa, který je speciálně vycvičený na pomoc lidem. Každý pes má svoji osobnost, buď je mírnější nebo naopak bojovnější, hravější a učenlivější, aktivní nebo raději prospí celé dny. Z toho důvodu není od věci zjistit jakou rasu psa bychom si chtěli pořídit, abychom byli naladěni na stejnou vlnu.

3.1 Počet domácích mazlíčků v domácnostech

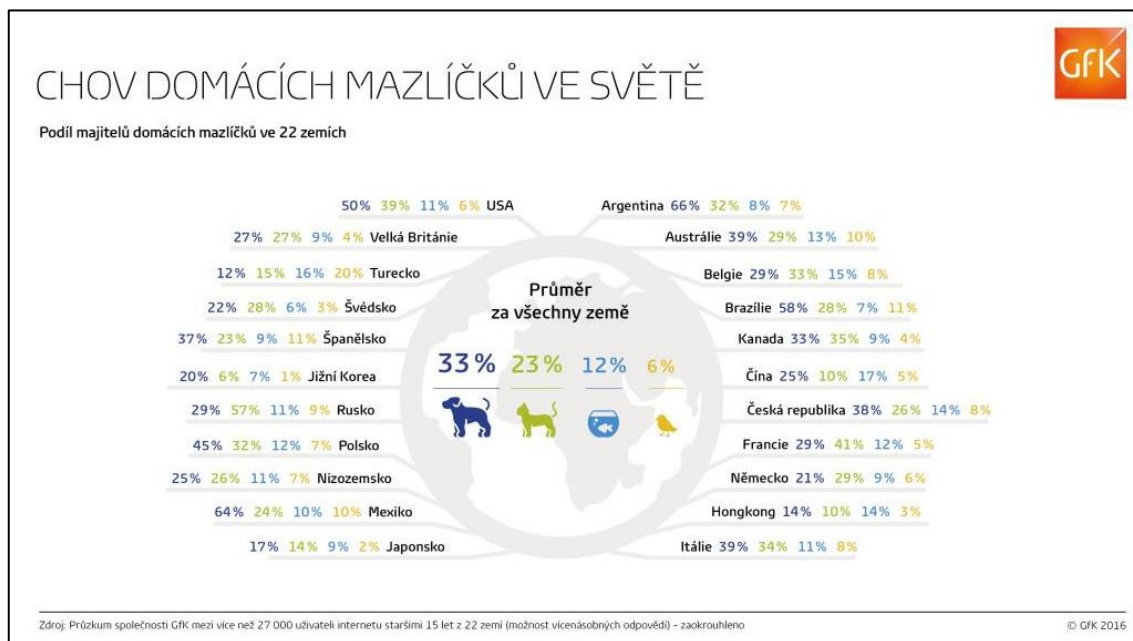
Na začátek bych chtěla zmínit několik zajímavých dat. Společnost GfK provedla online průzkum, jehož účelem bylo zjistit, kolik obyvatel vybraných zemí je zároveň majitelem domácího mazlíčka. Průzkumu se zúčastnilo celkem 27 000 respondentů ve věku 15 a více let z 22 zemí světa. *Zařazeny byly následující státy: Argentina, Austrálie, Belgie, Brazílie, Česká republika, Čína, Francie, Hongkong, Itálie, Japonsko, Jižní Korea, Kanada, Mexiko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Rusko, Španělsko, Švédsko, Turecko, USA a Velká Británie.* (44) Předmětem zkoumání byli domácí mazlíčci jako jsou pes, kočka, rybičky a ptactvo. Sběr dat byl dokončen v létě 2015, výsledky průzkumu byly zpracovány a poté zveřejněny na webových stránkách GfK o rok později.

Výsledky průzkumu dokazují, že přes polovinu obyvatel světa vlastní přinejmenším jednoho domácího mazlíčka. *Z „hlediska celkového počtu majitelů domácích mazlíčků vévodí všem zemím zařazeným do průzkumu státy Latinské Ameriky, konkrétně pak Argentina a Mexiko, kde chová domácí zvíře celých 80 procent online populace, a také Brazílie (75 procent). Mezi další země s velkým počtem chovatelů se řadí Rusko se 73 procenty a USA se 70 procenty.“* (44)

Naopak nejméně obyvatel žijících s domácím mazlíčkem najdeme v Asii. Jižní Korea vykázala pouze 31 procent obyvatel žijících se zvířetem v domácnosti, Hongkong

se dostal o kousek výš, resp. na 35 procent a podobně na tom bylo i Japonsko se 37 procenty.

V grafu pod textem je zpracovaný podíl jednotlivých mazlíčků v konkrétních zemích. Pokud se zaměříme pouze na majitele psů, vidíme, že nejvíce psů chovají lidé v Argentině, Mexiku, Brazílii, USA, Polsku, Austrálii a také u nás v České republice, kde podle průzkumu vlastní psa 38 procent online obyvatel.

Obrázek 4: Podíl majitelů domácích mazlíčků ve 22 zemích

Zdroj: Nejvíce majitelů domácích mazlíčků je v Latinské Americe, Rusku a USA. In: GfK [online]. Nuremberg: GfK, 2016, 25. 5. 2016 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.gfk.com/cz/insights/press-release/nejvice-majitelu-domacich-mazlicku-je-v-latinske-americe-rusku-a-usa/>

Z jiných zdrojů jsem se dočetla, že na celkový počet domácností v České republice, tedy čtyři a půl milionu domácností, připadá pravděpodobně dva a půl milionu psů a milion koček. Z toho vyplývá, že polovina českých domácností sdílí domov se zvířetem. Je tedy zřejmé, že Česká republika rozhodně nezaostává pozadu v chovu domácích mazlíčků.

Zmínila jsem se o přibližném počtu chovaných psů a koček v České republice, ale chovatelské organizace potvrzují, že s lidmi sdílí domácnost mnohem více zvířat, jako jsou zakrslí králíci, morčata, křečci, želvy, fretky, chameleoni a další. Tato zvířata

v průzkumech bohužel nejsou zařazena a neznáme tak ani odhadovaný počet v domácnostech.

Pořízení zvířete souvisí s životním stylem a současnou situací člověka. Společnosti Focus marketing a Social Research provedli průzkum, v jakém životním období si lidé nejčastěji berou nové mazlíčky. Zjistili, že lidé ve věku čtyřicet pět a více, kdy mají již odrostlé a odstěhované děti, vyplňují mezeru novým domácím mazlíčkem. Spousta lidí si také pořizuje domácího mazlíčka ještě před dětmi, aby zjistili, jestli se dokážou starat o někoho jiného, než jsou oni sami.

O velkém počtu majitelů psů jsem se přesvědčila několikrát i sama pouhým pozorováním. Kdykoliv jedu po městě, potkám na procházce se psem hned několik lidí. Například jeden den po cestě ve městě kolem poledne jsem během 25 minut potkala asi 8 lidí, kteří venčili své psy. A odpoledne nebo navečer se počet ještě zvyšuje.

Musíme si uvědomit jaký přínos mají majitelé psů a jiných domácích mazlíčků pro průmysl potravinářský, chemický, textilní nebo v odvětví veterinárním a spousty dalších odvětvích. Postupně si majitelé se svými mazlíčky našli místo i v odvětví cestovního ruchu. Vlastnit zvíře totiž není jen tak. Majitelé jsou za své čtyřnohé kamarády ochotni utratit spoustu peněz. *Jen za veterináře utratí Češi podle agentury GfK ročně podle odhadu více než dvě miliardy korun. (61)*

Už při samotném pořízení zvířete může nový majitel zaplatit velmi vysokou částku. A spolu s pořízením jde ruku v ruce i koupě adekvátních chovatelských potřeb, dále potřebná očkování u veterináře, krmení, výcvik a tak podobně. V poslední době se velice rychle rozvíjí trh v oblasti péče o domácí mazlíčky jako například salóny pro psy, hotely pro psy a jiné alternativy.

Dostávám se k problematice péče a cestování se zvířetem. Cestování se psem či jiným mazlíčkem skýtá mnoho výhod, ale samozřejmě i několik nevýhod. V tabulce pod textem jsou zpracovaná hlavní pozitiva a negativa cestování s domácím mazlíčkem. Většina majitelů však vnímá spíše to dobré, co přinese dovolená se zvířetem a tím špatným se nenechají odradit.

POZITIVA	NEGATIVA
✓ Není potřeba zajišťovat hlídání v době nepřítomnosti majitele ✓ Dovolená s mazlíčkem dostane nový rozměr ✓ Každodenní zábava ✓ Nové zážitky a zkušenosti ✓ Zvíře pomáhá dodržovat zavedený denní režim ✓ Příznivě působí na lidskou psychiku ✓ Sbližuje cizí lidi a pomáhají navázat nová přátelství ✓ Cestovat se zvířetem se stává formou luxusu	☒ Balení věcí i pro zvíře - větší zavazadlo ☒ Dovolená musí být uzpůsobena potřebám zvířete ☒ Každodenní zodpovědnost ☒ Vstup se zvířetem je na některých místech zakázán ☒ Rekreační/dlouhodobý pobyt na slunci je nevhodný ☒ Zvíře se nemusí v novém prostředí cítit dobře ☒ Někteří lidé mohou být netolerantní vůči zvířatům ☒ Cestování se může prodrazdit

Tabulka 3: Pozitiva a negativa cestování se psem

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

3.2 Příprava na cestu

Nejdříve ze všeho bychom měli svého domácího mazlíčka připravit na cestování jako takové. Měl by zvládat základní povely a chápat určitá pravidla chování ve společnosti lidí. Neuškodí také, když vyzkoušíme, jak náš pes snáší cestu autem nebo jiným dopravním prostředkem. Později problematiku dopravy rozvedu více, ale pro začátek bych chtěla upozornit na to, že musíme znát svého psa a vědět kam sahají jeho schopnosti a vlastnosti. Někteří majitelé mohou tímto testem hned ze začátku zjistit, že jejich psovi je při cestě autem špatně nebo do něj nechce vůbec nastoupit, potom se musí postupovat podle různých metod, které psa naučí, že se nemá čeho bát a může si cestu užít v klidu spolu s vámi.

Než vyrazíme se svým čtyřnohým kamarádem na cesty, musíme si také rozmyslet kam pojedeme a jestli je tato cesta pro psa vhodná. Chceme-li jet do zahraničí nebo pouze po České republice, na krátkodobou nebo dlouhodobou dovolenou a podle toho vybíráme adekvátní druh dopravy.

Nezbytná je také návštěva u veterináře, který se ujistí, jestli je zdravotní stav zvířete v pořádku, jelikož je to jedna z velmi důležitých aspektů, který bychom měli brát v úvahu a řídit se podle něho. Dále je zapotřebí zkontrolovat očkování psa, mikročipy a další podmínky umožňující cestování se psem.

Při cestování se může přihodit cokoli, z toho důvodu by si měl majitel psa brát nějaké množství peněz navíc, aby měl v případě nečekané návštěvy veterináře v zahraničí ošetření zvířete čím zaplatit. Může nastat samozřejmě i situace, kdy pes způsobí škodu někomu jinému nebo poničí cizí majetek. Většina majitelů si tedy ještě před cestou obstará pojištění odpovědnosti, aby pokryli případné škody. Některé pojišťovny poskytují dokonce i pojištění pro psa, proto je vhodné zeptat se při pojištění cestujících zároveň na možnost pojištění psa.

3.2.1 Co zabalit s sebou?

Člověk při balení na cestu musí myslet i na svého mazlíčka. Napomoci nám může například seznam věcí, které si musíme přibalit pro pejska. Nejdůležitější je zajistit pro psa dostatek vody – nejlépe studené, dále krmivo, na které je zvíře zvyklé a samozřejmě je vzít s sebou i oblíbené pamlsky. Pes si díky pamlskům zapamatuje cestování jako něco příjemného, za co dostane odměnu.

Co se týče krmení, vždy je lepší brát s sebou více krmných dávek, než kolik dostává pes obvykle. Při cestování a různých procházkách na dovolené spálí pes více energie a bude tak mít logicky větší hlad. A ještě jedna praktická rada, krmení je vhodné převážet v uzavíratelných nádobách nebo jinak nepromokavých obalech, aby se nemohlo stát, že krmení po cestě nějakým způsobem zavlhne a znehodnotí se.

Další věci, které s sebou určitě nesmíme zapomenout je jedna nebo ještě lépe dvě misky. Dnes se dají sehnat skládací misky nebo třeba láhve na vodu s výklopnou mističkou, které psovi usnadní, aby se napil a skvěle se tak hodí na cesty.

Další na seznamu je obojek či postroj se známkou, kde je napsané **telefonní číslo** majitele **s českou předvolbou** (+420), jméno psa a adresa. Takováto známka může pomoci, aby se v případě ztráty nebo při jiné nešťastné situaci dostal pes co nejdříve zpět k majiteli. Výbava však ještě není kompletní, k obojku/postroji jistě patří vodítko a ještě náhubek. Přesto, že pes nekouše a je zvyklý na společnost cizích lidí, je lepší mít

náhubek při sobě a v případě potřeby ho psovi pro jistotu nasadit. Je to preventivní opatření, aby na cestách nedocházelo ke zbytečným komplikacím.

Člověk si na cestu většinou přibalí i nějaké ty prášky na bolest, spreje a masti proti bodnutí hmyzu a tak podobně. Na podobnou lékárničku by majitel psa neměl zapomenout ani pro svého chlupatého přítele. V lékárničce by měl být obvaz, repelent, peroxid vodíku nebo jiná dezinfekce, pinzeta (na vytáhnutí klíšťat), nůžtičky, teploměr, kapky do očí, léky proti alergii a ostatní léky, které pes pravidelně užívá, stříkačku na podávání tekutých léků, tabletu na odčervení, tablety na zklidnění a vše co uznáte za vhodné brát s sebou na cesty.

Ostatní věci hodící se na cestách jsou deka nebo pelíšek, popřípadě přenoska, kde bude mít pes svoje místo a bude zde moci v klidu spát a odpočívat. Nezapomeňte s sebou ručník určený pro psa a igelitové pytlíčky na exkrementy. Uplatnění na cestách má i obleček, světýlko nebo reflexní pásek, hračky, míčky nebo také žvýkáci pamlsky, kterými se pes zabaví a zároveň uklidní.

Samozřejmostí při cestování se psem je vzít s sebou i očkovací průkaz nebo psí pas, kde budou zaneseny veškeré vakcíny. Na obrázku je příklad toho, jak by mohl vypadat takový seznam věcí pro psa na cestu, které nesmíme zapomenout zabalit.

SEZNAM VĚCÍ PRO PSA NA CESTY	
☐ Voda a krmení	☐ Lékárnička
☐ Psí pas/očkovací průkaz	☐ Ručník
☐ Obojek/postroj se známkou	☐ Pamlsky (malé i na žvýkání)
☐ Vodítko (krátké i dlouhé)	☐ Oblíbené hračky
☐ Náhubek	☐ Igelitové pytlíčky
☐ Misky	☐ Svítící obojek/reflexní pásek
☐ Deky/pelíšek	☐ Odstraňovač chlupů
☐ Obleček	☐ Další

Obrázek 5: Seznam věcí pro psa na cesty

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

3.3 Stres u psa

Stres je definován jako určité přetížení organismu psychického rázu. Stres zná každý a v dnešní době existuje spousta rad a návodů, jak se stresu zbavit nebo ho zmírnit. Někdy si člověk neuvědomuje, že stres může zažívat i jeho pes, a když se to stane, jak ho potom stresu zbavit? Dýchání zhluboka, poslech hudby nebo třeba kousek čokolády psovi zřejmě nepomůže. Člověk by se měl snažit vyvarovat stresových situací, pokud je se svým psem, ale v případě, kdy to není možné, nám vždy napomůžou pamlsky.

Stresorem, neboli podnětem vyvolávající stres, se pro psa může lehko stát například cestování. Proto je velice důležité přivykat psa na cestování už od štěněte. Čím dříve se pes naučí chápat, že cestování není nic, čeho by se musel bát, tím je manipulace s ním v pozdějším věku jednodušší.

Pes se při cestování ocitá v novém prostředí, poznává jiné pachy, slyší jiné zvuky a setkává se mnohdy i s tím, co dosud neviděl. Zásadní je, aby majitel v těchto situacích dokázal zachovat klid a choval se naprosto normálně, aby z něj pes nevycítil, že se děje něco zvláštního. Jak už jsem psala pamlsky hrají v životě psa důležitou roli, pokud tedy zvíře dostane sem tam i nějaký ten pamlssek, postupně si díky tomu spojí novou situaci s něčím příjemným.

A když už nezabírají ani pamlsky, existují na trhu různé přírodní léky na zklidnění, které jsou volně prodejné nebo jiné přípravky, které doporučí soukromý veterinární lékař. Se všemi přípravky proti stresu, které chce majitel svému psovi podat, by se měl nejdříve poradit s veterinářem.

3.4 Cestování po České republice

Pokud chceme cestovat pouze po ČR, v podstatě nás nic zvláštního neomezuje. Pouze bychom se měli řídit zákony Ústavy ČR. Zmíním dva důležité zákony, které upravují problematiku cestování se psem – zákon č. 361/2000 Sb. o silničním provozu a jeho pozdější novela, zákon č. 48/2016 Sb. *Zákon o silničním provozu nám totiž ukládá, že pes musí být převážen tak, aby neohrozil bezpečnost řidiče, spolucestujících ani bezpečnost silničního provozu.* (13) Druhým důležitým zákonem je – Zákon č. 255/2017 Sb., kterým se novelizuje zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat

proti týrání, ve znění pozdějších předpisů. *Podle zákona na ochranu zvířat nesmí být pes přepravován tak, aby mu to způsobovalo bolest, utrpení, poškození zdraví nebo velké fyzické vyčerpání.* (13)

Jakým způsobem se bude člověk se psem po ČR pohybovat, je na jeho rozhodnutí a uvážení. Zákon, který by nařizoval, jak se máme pohybovat po ČR naštěstí není. Může se stát, že nás po cestě zastaví silniční kontrola, v tom případě musíme prokázat, že je pes řádně zabezpečen a způsob přepravy nijak neodporuje zákonům. Jestliže policista neuzná, že je pes převážen podle zákonů, je řidiči udělena pokuta, která se může vyšplhat na hodnotu 2000,- Kč. Aby k této situaci nedošlo, popíšu později problematiku dopravy, kde zmíním spoustu způsobů, jak svého mazlíčka na cestě zajistit, aby byl on i okolí v bezpečí.

3.5 Cestování do zahraničí

Když chceme vycestovat do zahraničí, musíme si prověřit jaké podmínky konkrétní země požaduje pro vstup na území státu se zvířetem. Vhodné je i prozkoumat cílovou destinaci, kam se chystáme a zjistit si informace jako například, kam člověk může nebo nemůže v doprovodu psa. Rozdělím problematiku cestování do zahraničí na tři dílčí části. Nejdříve popíšu podmínky pro vycestování do členských států EU mimo Velkou Británii, Irsku, Malty a Finska, kde jsou o něco přísnější podmínky pro vycestování se psem než v ostatních členských státech. Poté přidám i obecné podmínky pro tyto čtyři zmíněné země a doporučím zdroje, kde se můžeme dozvědět více informací. V poslední části bude pojednávat o cestování do třetích zemí.

3.5.1 Vycestování do členských států EU (vyjma Velké Británie, Irska, Malty a Finska)

Tzv. cestování se zvířaty v zájmovém chovu je možné pouze za podmínek stanovených nařízením (EU) č. 576/2013, o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu. Zvířaty v zájmovém chovu jsou míněny především psi, kočky a fretky, může se však jednat i o další druhy. Neobchodní přesun je pak takový přesun, jehož cílem není prodej či převod vlastnictví zvířete na jinou osobu. (45)

Pokud se rozhodneme strávit dovolenou z jednoho ze států, které patří do Evropské unie, mimo již zmíněné 4 státy, musíme splnit tři hlavní podmínky jako je:

1. Označení mikročipem, popřípadě jiná identifikace zvířete
2. Platný pas zvířete v zájmovém chovu
3. Platné očkování proti vzteklině

Nyní každou z těchto základních předpokladů rozvedu dále. Dříve než necháme očkovat zvíře proti vzteklině a budeme žádat o pas, musíme se prvotně postarat o to, aby byl pes či jiný mazlíček označen mikročipem. Toto označení musí splňovat normy ISO 11784 a ISO 11785, což jsou normy pro mikročipy a čtecí zařízení a provádí jej soukromý veterinární lékař. Pokud by mikročip nebyl zcela podle norem ISO, majitel zvířete je povinen opatřit shodné čtecí zařízení s mikročipem pokaždé, když je vyzván ke kontrole. Při zavedení určitého typu mikročipu je automaticky vytvořen zápis v Národním registru majitelů zvířat. U některých typů musí majitel udělat registraci sám.

Další identifikací zvířete může být označení tetováním. Majitel si však musí dávat pozor, zda je tetování bez problému čitelné a navíc dokázat, že bylo provedeno před 3. červencem roku 2011. Důležitou informací pro milovníky klasické české destinace pro letní dovolené je, že Chorvatsko neuznává tetování psů a je možné vstoupit na území země pouze se psem označeným mikročipem.

Druhým předpokladem k vycestování je platný pas zvířete v zájmovém chovu. Tento „zvířecí pas“ je jednotným dokladem, který platí ve všech státech patřících do EU. Každý pas má své pořadové číslo, které mu přidělila Státní veterinární správa a také kód země – pro Českou republiku je kód CZ. A kde opatřit svému mazlíčkovi pas? Opět u soukromého veterináře – nejdříve si však musíme ověřit, zda je veterinární lékař zároveň schválený a registrovaný pro vydávání pasů krajskou veterinární správou, a kterému byl vydán „doklad o schválení a registraci“.

Dříve se pas pro ČR vystavoval podle vzoru popsáném ve vyhlášce č. 610/ 2004 Sb. To znamená, že majitelé, kteří si nechali vystavit pas pro zvíře v zájmovém chovu do 28. prosince 2014, mají pas i nadále platný. Od 29. prosince 2014 je soukromý veterinární lékař povinen vystavovat pasy pouze podle vzoru uveřejněném ve vyhlášce 313/ 2014 Sb.

Třetí podmínkou je platné očkování proti vzteklině. Když je zvíře staré 12 týdnů, musí se nechat od soukromého veterinárního lékaře naočkovat proti vzteklině.

Toto očkování se provádí inaktivovanou vakcínou podle vakcinačního schématu konkrétní očkovací látky a musí obsahovat alespoň 1 mezinárodní jednotku (norma WHO), nebo rekombinantní očkovací látku.

Platnost očkování:

Pokud se jedná o první očkování, za platné se považuje až za 21 dní od aplikace vakcíny (tak dlouho trvá, než se v těle vytvoří protilátky a je plná chráněnost).

Pokud se jedná již o přeočkování v řádném termínu, je platné již ode dne aplikace vakcíny. Pokud je ale přeočkování provedeno později, je nutné opět čekat 21 dnů, jako by se jednalo o první očkování. (24)

Některé země mohou mít i jiné požadavky pro povolení cestování se zvířetem, proto je velice důležité si s předstihem zjistit jaké podmínky má právě ta země, kam se chystáme společně s mazlíčkem vycestovat.

Cestování s mláďaty do členských zemí EU

Členské státy mohou udělit výjimku z povinného očkování proti vzteklině pro mláďata psů, koček a fretek do stáří 12 týdnů, která nejsou očkována proti vzteklině, pokud jsou provázena pasem a nepřišla do styku s volně žijícími zvířaty, nebo jsou provázena matkou, na které jsou závislá.

Dále mohou členské státy povolit cestování s mladými psy, kočkami a fretkami ve věku mezi 12 – 16 týdnů, kteří již byli očkováni proti vzteklině, ale toto očkování není ještě platné. (22)

3.5.2 Vycestování do Velké Británie, Irska, Malty a Finska

V případě cesty do Velké Británie, Irska, Malty nebo Finska je povinností majitele psa splnit všechny stanovené podmínky před vstupem na území z jednoho z těchto států. Podmínky jsou téměř stejné jako při vycestování do členských států EU – tedy mikročip, očkování proti vzteklině a platný psí pas.

Navíc je povinné i odčervení zvířete neboli ošetření proti echinokokóze. Toto ošetření musí provést soukromý veterinární lékař před vstupem na území těchto států, a to ve lhůtě 120 až 24 hodin. Zároveň musí být odčervení zaznamenáno v pasu zvířete

v zájmovém chovu, kde je zapsán datum a hodina ošetření, název a výrobce přípravku. Přípravek použitý k ošetření musí obsahovat účinnou látku praziquantel.

3.5.3 Vycestování do zemí mimo EU

Při vycestování s domácím mazlíčkem do třetích zemí je zapotřebí dodržet dovozní podmínky, které stanovila oprávněná veterinární správa daného státu. Když se člověk rozhodne vycestovat se svým mazlíčkem, musí si nejdříve zjistit, jaké jsou právě platné veterinární podmínky pro vývoz zvířete v zájmovém chovu. Tyto informace může najít u příslušné veterinární autority nebo na zastupitelském úřadě dané země.

Pokud třetí země dovozu požaduje, aby si cestující nechal vystavit veterinární osvědčení, ale nemá stanovené vlastní dovozní podmínky, je možné cestovat se psy nebo kočkami na základě obecného veterinárního osvědčení pro psy a kočky. Ale pouze pod podmínkou, že s tím bude souhlasit oprávněná veterinární správa dané třetí země.

Jestliže musí při přesunu do třetí země cestující vstoupit na území některého z členských států EU, musí dbát na dodržení podmínek pro přesun v rámci EU, které jsem již popsala výše.

3.6 Způsob dopravy

Vybrat vhodný dopravní prostředek je pro přepravu zvířete velice důležité. Záleží na cíli naší cesty. Můžeme cestovat samozřejmě osobním autem nebo veřejnou dopravou jako je vlak, autobus nebo městská hromadná doprava. Pokud míříme do vzdálenějších destinací, nabízí se nám letadlo, loď anebo kombinace více způsobů dopravy.

Ze všeho nejdříve popíšu cestování autem, které je ze všech možností asi nejpohodlnější.

3.6.1 Auto

Nejvhodnější pro přepravu psa je typ auta combi, kde je velký zavazadlový prostor. V zavazadlovém prostoru má pes dostatek místa k tomu, aby si mohl sednout a koukat z okna nebo třeba lehnout a odpočívat. Tím našemu mazlíčkovi zajistíme pohodlí při cestování, ale jak se postarat o to, aby bylo v bezpečí nejen samo zvíře, ale i ostatní

cestující ve vozidle? Je mnoho způsobů, jak svého psa udržet na svém místě a zamezit jeho volnému pohybu po autě.

Jedním z nich je mříž, která oddělí zavazadlový prostor od zadních sedadel. Nejlepší je, když si necháte v autě udělat zadní přepážku, což je originální vestavba mříže v zavazadlovém prostoru. Tato varianta může však být finančně náročnější, a navíc tak interiér automobilu změníte natálo. V případě budoucího prodeje by mohla tato skutečnost bránit koupi potenciálního zájemce, nebo může občas překážet i samotnému majiteli, když potřebuje v autě převést větší náklad. Proto existuje i jiná alternativa a tou je mobilní mříž. Zakoupit ji můžete v mnoha kamenných a internetových obchodech, kde nabízí potřeby pro psy nebo i v obchodech s autopříslušenstvím.

Ještě levnější alternativou je síť, ta je však vhodnější pro menší plemena psů, protože ji Váš mazlíček může lehko strhnout tlapkou, protrhnout nebo prokousat. Není tedy tolik efektní jako předchozí varianty.

Možnosti přepravy jsme stále nevyčerpali. Další možností je přepravní box. Ty jsou ideální například pro psy, kteří jsou z cestování vystresovaní. V přepravním boxu mají svůj klid a nikdo je nevyrušuje. Výhodou je i volné místo v zavazadlovém prostoru, protože vedle boxu se psem můžeme uložit tašky a další věci, které jsme si s sebou zabalili na cestu. Pokud by zvíře bylo v zavazadlovém prostoru na volno, neměli bychom k němu přidávat žádná zavadla nebo jiné věci, protože by mu během cesty hrozilo zranění. Jestli ale pes rád pozoruje, co se kolem něj děje a nijak se majiteli nedaří ukojit po cestě jeho zvědavost, stává se tak box pro psa spíše překážkou, odkud by se snažil dostat ven a odtrhával tak pozornost řidiče od řízení.

Přepravní boxy se dají sehnat v různých velikostech i z různých materiálů. Můžete si koupit box pro malá plemena jako jsou například pinči trpasličí až velká plemena jako je doga. Jak velký by měl přepravní box být kupujícímu určitě rádi poradí v každém obchodu se zvířecími potřebami. Základní pomůcka ke správnému výběru je taková, aby si zvíře mohlo uvnitř boxu v klidu lehnout na bok a také se otočit. Může se stát, že bude přepravní box příliš velký a nevejde se kvůli tomu do zavazadlového prostoru. V tom případě lze box umístit i na zadní sedadla auta a poté zajistit bezpečnostním pásem.

Materiálů je na výběr hned několik. Vyrábí se plastové boxy, látkové přepravy nebo drátěné či kovové klece. Boxy z plastu jsou vhodné zejména k umístění na zadní sedadla, jelikož je ochrání před poškozením, navíc jsou odolné a také se snadno čistí. Výhodou látkových přeprav je nižší pořizovací cena, oproti tomu za drátěný nebo kovový box zaplatíte určitě více peněz, ale získáte tak vysokou odolnost materiálu a výbornou prodyšnost.

Když majitel preferuje, aby s ním byl pes co nejvíce v kontaktu i během dopravy a nechce psa zavřít v zavazadlovém prostoru, nebo tam ani nemá dostatek místa, nabízí se další varianta, jak bezpečně přepravit zvíře v autě – a to pomocí bezpečnostního pásu pro psa. Tento bezpečnostní psí pás se karabinou připne k postroji psa, který má pes na sobě a spona na druhém konci se zasune do zámku (tam, kde obvykle v autě zapínáme bezpečnostní pás). Takový psí bezpečnostní pás se dá zakoupit, stejně jako další chovatelské potřeby, v obchodě s potřebami pro zvířata. Psa tedy v tomto případě lze připoutat hned vedle řidiče na místo spolujezdce nebo na zadních sedadlech.

Pokud psa připoutáme na zadní sedadla, můžeme mu dopřát ještě větší komfort, a to pořízením deky do auta. Tato speciální deka se zavěsí za opěradla předních a zadních sedadel a tím vytvoří takovou „vanu“. Pes má pod sebou jednolitý povrch a zároveň je dekou vyplněn prostor mezi sedadly, kam může při brzdění zvíře zapadnout. Zabráníme tak nechtěným úrazům nebo stresu při jízdě.

Deky se vyrábí z různých materiálů a liší se podle toho i jejich cena. Bývají obvykle protiskluzové, díky tomu se psovi nerozjíždí packy. Kvalitnější kusy mohou být i zcela nepropustné nebo pohlcující pachy, aby byl interiér auta v případě nehody od pejska zcela chráněn. Většina těchto dek do auta má navíc prostříhnuté otvory, aby majitel mohl psa připoutat již zmíněným bezpečnostním psím pásem.

Jak je vidět, existuje spousta způsobů, jak psa zabezpečit při přepravě osobním autem, nemluvě o dalších doplňcích do auta jako třeba nafukovací výplně mezi zadní a přední sedačky, které stejně jako deka zabrání pádu zvířete, nebo nástupní lávka, která usnadní starším psům nástup do vozidla nebo třeba miska, která se nikdy nerozlije a zvíře má vodu k dispozici po celou dobu jízdy. Výborným pomocníkem do auta jsou také fólie na autosklo. Díky nim je v autě příjemnější teplota, protože odrážejí a pohlcují velké procento sluneční energie a také zdraví škodlivé UV záření. Cestující ve voze

a ani pes se tedy nebudou cítit jako ve skleníku. Je pouze na majiteli, jestli se rozhodne vycestovat vlastním autem a jaký ze způsobů zajištění psa si vybere.

Osvědčeným dopravním prostředkem, pokud člověk cestuje se zvířaty, je také karavan. Je dostatečně velký a poslouží zároveň jako přechodné ubytování pro majitele i jeho mazlíčka. Poskytuje tak na cestách nezávislost a svobodu. Na cestách, ať už autem nebo karavanem, je důležité zastavovat alespoň každé dvě nebo maximálně tři hodiny na krátké procházky, aby si pes mohl ulevit a proběhnout se. Po návratu z procházky musí mít majitel psa na paměti, že by se zvíře mělo před nastoupením zpátky do vozu vždy napít vody.

3.6.2 Úžeh psa a první pomoc

V létě hrozí psovi přehřátí organismu, proto by majitel neměl nechávat psa v autě nikdy o samotě. Pes se chladí pomocí potních žláz a otevřenou tlamou. Pokud dýchá zrychleně, třese se, je malátný, má zvýšenou teplotu nebo vysoký tep, jde pravděpodobně o přehřátí. V takové situaci musíme psa okamžitě zchladit. Můžeme psa zkusit přenést do stínu, dávat mu vodu na pití nebo ho s ní zároveň chladit, pomůžou i mokré zábaly na nohou nebo vyvětrat. Jestliže se pes ani po chvíli neuklidní a má stále problémy, je nutné přivolat veterinárního lékaře.

Teplota v autě stoupá mnohem rychleji než venku. Pro představu přidávám přibližné porovnání venkovní teploty s teplotou v autě.

Venkovní teplota		Teplota v autě
24 °C	⇒	48 °C
25 °C	⇒	50 °C
27 °C	⇒	59 °C
32 °C	⇒	62 °C
34 °C	⇒	63 °C

Obrázek 6: Porovnání teplot venku a v autě

Zdroj: Zpracováno z web. stránky Sepsem.cz (2018)

3.7 Vlak, autobus a městská hromadná doprava

V případě, že nemáme možnost cestovat autem anebo se jen nechceme soustředit se na řízení, můžeme si vybrat jednu z variant veřejné dopravy, jako je vlak nebo autobus a v cílové destinaci se pak přemísťovat místní hromadnou dopravou. Co se týče dopravy vlakem, má oproti autobusu jednu podstatnou výhodu, neomezuje počet psů ve vozidle.

3.7.1 Vlakem po ČR

V České republice jsou celkem tři provozovatelé železniční dopravy, České dráhy (ČD), RegioJet a LeoExpress. Železniční přepravci si určují svoje pravidla každý zvlášť, proto je důležité si před cestou vyhledat veškeré potřebné informace, aby v den cesty vše proběhlo podle plánu.

Záleží na velikosti mazlíčka, který doprovází svého majitele na cestách. Společnosti RegioJet a LeoExpress povoluje převoz pouze drobných zvířat, kteří musí být po celou dobu cesty v kleci, v koši, ve schráně či jiné přepravce s nepropustným dnem a pod dohledem svého majitele. Takto zajištění psi mohou cestovat s majitelem zdarma stejně tak jako asistenční a vodící psi.

Pouze České dráhy povolují přepravu psů bez ohledu na jejich velikost. Kladou ovšem důraz, aby pes měl během cesty ve vlaku a přesunu po nádraží nasazen náhubek a byl na krátkém vodítku. Dále požadují zakoupení jízdenky, jejíž cena se odvíjí podle ujetých kilometrů. Za první až padesátý kilometr si ČD účtují 15,- Kč a dále se cena zvyšuje o 5,- Kč za každých dalších padesát kilometrů. Majitel však za přepravu psa nezaplatí více než 50,- Kč. Tento ceník ČD je platný od roku 2017.

Psi menších plemen nebo jiná drobná zvířata musí být po dobu cesty uzavřena ve schráně s nepropustným dnem stejně jako u společností RegioJet a LeoExpress. Přeprava je také zdarma, a navíc může do vagónů 1. třídy. Přepravka nesmí přesáhnout rozměry 90 x 60 x 40 cm, jinak je majitel nucen přikoupit jízdenku za spoluzavazadlo.

Stejně jako při cestování autem, musíme i cestu vlakem přizpůsobit podle potřeb psa. Připomínám, že u sebe musíme mít vždy dostatek vody a nějaký ten pamlsek, kterým zabavíme našeho chlupatého spolucestujícího. Hodí se mít při sobě psí pytlíčky a nějaké ubrousky, kterými v případě nehody zakryjeme stopy. Aby se však nic takového

nestalo, musíme dbát na to, aby si pes ulevil ještě před nástupem do vlaku a cestu naplánovat tak, aby nebyl nucen vykonat svoji potřebu uvnitř vlaku.

Další dobrý tip pro cestování se zvířetem vlakem nebo jiným dopravním prostředkem, kde jsou lidé, kteří se vzájemně neznají, je postarat se o dobrý vzhled mazlíčka a snažit se, aby působil co nejlepším dojmem. Ostatní cestující budou tak brát vaši i zvířecí společnost s mnohem větší tolerancí a někteří se ze zvířete mohou i těšit.

Majitel psa, by se měl vyvarovat všem možným komplikacím, proto by měl mít zvíře po celou dobu cestování pod dohledem a pokud to není vyloženě nutné, neměl by mazlíčka nechávat přivázaného někde o samotě.

3.7.2 Vlakem do zahraničí

Při cestování do zahraničí je nutné zjistit podmínky přepravy zvířat u konkrétních zahraničních železničních přepravců. Jako je tomu u nás, každý přepravce má nastavená vlastní pravidla, například ve Finsku, Norsku, Švédsku, Velké Británii, Irsku, Maďarsku a Itálii je zakázáno přepravovat psy v lůžkových a lehátkových vozech (v České republice lze, pokud si zakoupíte celý oddíl jen pro sebe). Dále Polské státní dráhy nařizují přepravu pouze jednoho zvířete na člověka, to znamená, pokud někdo vlastní dva psy, musí cestovat ještě s další osobou, aby mohli oba mazlíčci vyrazit se svým majitelem na dovolenou. Našli bychom tedy různá omezení u železničních přepravců v zahraničí, proto je na každém majiteli, aby prověřil zvolený druh dopravy sám.

3.7.3 Se psem autobusem

Pokud se rozhodnete cestovat autobusem, podmínky pro přepravu zvířat jsou podobné jako u vlaku. Drobná zvířata jako kočky, fretky a další musí být převážena pouze ve schráně s nepropustným dnem, ale malého psa do takovéto přepravy majitel zavírat nemusí. Velký pes musí mít nasazený náhubek a být na vodítku na krátko. Bez košíku je povolen vstup vodícím psům doprovázejícím nevidomou osobu a psům ve službách státních orgánů.

Zvíře nemá nárok na místo, ale přesto za jeho přepravu musíte zaplatit. Částka se pohybuje okolo poloviny z ceny za dospělé osobu. Zvíře je během cesty umístěno

na klíně, pod sedadlem nebo mezi nohama majitele a nesmí během cesty obtěžovat, omezovat nebo ohrožovat ostatní cestující.

Někteří přepravci nepovolují vstup do vozu více než jednomu zvířeti. V mnoha případech však toto závisí na konkrétní situaci a také na tom, jak moc je řidič autobusu benevolentní. Služební, vodící a asistenční psi mohou cestovat autobusem nehledě na počet ostatních zvířat v autobusu nebo obsazenost autobusu.

Student Agency

Smluvní přepravní podmínky společnosti Student Agency povoluje přepravu zvířat na vnitrostátních autobusových linkách v Česku i na Slovensku *pouze bezpečně umístěna v přepravních skříňkách, klecích či taškách s nepropustným dnem, které jsou k přepravě zvířat určeny. Takto přepravovaná zvířata jsou přepravována zdarma a cestují na klíně či pod nohama majitele a musí zůstat během celé jízdy v přepravních skříňkách, klecích či taškách. Na mezinárodních autobusových linkách je přeprava zvířat zakázána. Výjimkou je přeprava vodícího a asistenčního psa.* (56)

ICOM transport a. s.

Podle smluvních přepravních podmínek společnosti ICOM transport a. s. " *cestující může vzít s sebou do vozidla drobná domácí a jiná malá zvířata, pokud tomu nebrání zvláštní předpisy, není-li jejich přeprava ostatním cestujícím na obtíž a jsou-li uzavřena v klecích, koších nebo jiných vhodných schránkách s nepropustným dnem. Beze schrány je možno přepravit psa, který má bezpečný náhubek, je držen na krátké šňůře, nejde o nemocného, špinavého nebo agresivního psa. Za takto přepravovaného psa se platí poloviční jízdné.* (57)

ČSAD

Společnosti ČSAD vznikly transformací a privatizací státních podniků. Některé z podniků si ve svém názvu ponechali zkratku ČSAD. Každý z dopravců má tedy svoje vlastní smluvní přepravní podmínky. Platí však jako u předchozích společností, že lze přepravovat drobná zvířata ve schráně s nepropustným dnem za předpokladu, že nebudou na obtíž ostatním cestujícím.

Některé společnosti mají ve smluvních podmínkách stanoveno, že cestující, přepravující schránu s živým zvířetem, je povinen na požádání řidiče oznámit druh zvířete

ve schráně (pes, kočka, králík, fretka, kavka apod. Řidič nebo jiná oprávněná osoba může přepravu zvířete (ve schráně i bez) odmítnout kvůli obsazenosti vozidla nebo z důvodu již přepravovaného jiného zvířete, protože by další zvíře mohlo ohrozit pořádek a klid v autobusu nebo být na obtíž cestujícím.

„Vodícího psa doprovázejícího nevidomou osobu, služebního psa MV ČR, Ministerstva obrany ČR, Záchranných sborů, Vězeňské služby, Celní správy a dalších státních orgánů nelze z přepravy vyloučit ani jeho přepravu odmítnout i bez použití bezpečného náhubku.“ (71)

Další dopravci jako je například Arriva nebo BusLine mají určeny podobné smluvní přepravní podmínky pro zvířata. Výjimkou je společnost Flixbus, která přepravu psů i jiných zvířat ve vozidlech, která cestují na delší vzdálenost striktně zakazuje. Povolena je přeprava pouze asistenčním nebo vodícím psům.

3.7.4 Městská hromadná doprava

Co se týče městské hromadné dopravy, podmínky přepravy psů se od přepravy v autobusu o moc neliší. To znamená, buď ve schráně s nepropustným dnem, nebo na krátkém vodítku s nasazeným náhubkem. Počet přepravovaných psů nebývá omezen. Záleží na konkrétním podniku v každém městě a samozřejmě na řidiči či jiných odpovědných osobách.

3.8 Lod'

Cestovat lodí se psem se od cestování po silničních nebo železničních trasách dost liší. Pes by měl být nejen dobře zajištěn proti pádu do vody nebo jinému zranění na palubě, ale ze všeho nejdříve by měl majitel zjistit, jestli plavbu na lodi pes zvládne, nebo mu bude dělat potíže a bude z toho zbytečně vystresovaný.

Potom také záleží, jestli se svým mazlíčkem plánujete klidnou plavbu po řece, přepravu trajektem nebo například jachting po moři. Každé plemeno je jiné a jeden pes může plavbu snášet dobře a jiné vůbec.

3.8.1 Lodi v České republice

V České republice je v létě rozšířena lodní doprava o několik paroplavebních linek. Soukromí přepravci otevírají tyto sezónní linky, které nabízejí přepravu na přehradách, vodních kanálech nebo splavných řekách. Pokud dáváte přednost raději tuzemské dovolené před tou v zahraničí, je tohle skvělá možnost, jak strávit dovolenou u vody i se svým psem.

Takovéto linky přepravující zákazníky po řekách a přehradách České republiky patří mezi veřejnou dopravu, to znamená, že je vstup na palubu povolen i psům. Majitel pro psa zakoupí jízdenku, která může stát cca polovinu z ceny za dospělého člověka a dále se majitel zaručí za to, že se pes bude chovat na palubě slušně a nebude nikoho obtěžovat nebo ohrožovat.

Pokud se majitel rozhodne spíše plavení po řece v kánoji v doprovodu svého psa, měl by zvážit, zda má na tento způsob rekreace správné plemeno a dopředu si prověřit všechny kempy, kde se chystá zastavit, jestli akceptují psí hosty.

3.8.2 Pes námořníkem

Co takhle plavit se s chlupatým kamarádem v plachetnici? Určitě je to možné, ale jelikož pes neumí vyrovnávat náklon lodě při plavbě, nemusí tento způsob dovolené snášet tak dobře, jak by si člověk přál. Jestli se majitel přece jen rozhodne, že by chtěl něco takového zkusit se svým psem, je vhodné mít na sobě plovací vestu. Plovací vestu by měl mít na sobě samozřejmě i pes.

3.8.3 Se psem na trajektu

Pokud jde o trajekty, velice záleží na konkrétním přepravci, kterého si majitel vybere. U některých je psovi povoleno pohybovat se spolu s „páníčkem“ po prostorách lodě, u jiných je pro psy vyhrazeno určité místo a pes nikde jinde po palubě nesmí. Nebo musí být pes uzavřen v majitelově autě po celou dobu plavby. Proto je opravdu klíčové vybrat si takovou společnost, která bude adekvátní nejen z ekonomického nebo časového hlediska, ale hlavně musí vyhovovat pohodlí majitele a psa samotného.

Společnost Scandlines, která zajišťuje přepravu z Německa do Dánska, nebo z Dánska do Švédska patří mezi společnosti, ve které jsou ohleduplní ke zvířatům a pes může

s majitelem pobývat třeba i na otevřené palubě nebo v noci dokonce s majitelem v kabině.

Stejně tak trajekty společnosti Moby Lines, které se plaví na trase z Itálie na Sardinii, Korsiku nebo Elbu povolují přepravu domácích mazlíčků. Maximální počet zvířat na osobu je tři bez ohledu na jejich velikost. Na webových stránkách jsou dokonce rady, jak cestovat s domácími mazlíčky. Majitel musí zakoupit lístek pro svého psa, mít samozřejmě potřebné dokumenty o očkování a vše již zmíněné pro cestování do zahraničí a musí mít na palubě náhubek a být na vodítku.

Trajektová společnost Grandi Navi Veloci se plaví z Itálie na Sicílii, Sardinii, do Španělska nebo Tuniska a Maroka. Začala nabízet novou službu "Pets, Welcome on Board", to znamená, že i u této společnosti má cestující možnost vzít svého mazlíčka s sebou na dovolenou.

Společnost Stena Line nabízí trasy například z Německa, Polska, Lotyšska nebo Dánska do Švédska, dále z Dánska do Norska, z Francie do Irska nebo třeba Nizozemí do Velké Británie. Přeprava zvířat je povolena, ale na palubě musí být pouze na určeném místě, a to buď v autě majitele, kde musí být po celou dobu plavby a pasažérům je zde během plavby vstup zakázán, nebo v klecích, které jsou v podpalubí k dispozici ve třech různých velikostech.

Podobně jako Stena Line je na tom i společnost Color Line, kterou se přeplavíte z Německa do Norska. Pes musí být zavřený v autě, nebo v kleci na vyznačených místech.

Cestující samozřejmě volí nejraději takový trajekt, kde mohou být se svým psem v bezprostřední blízkosti na palubě lodi nebo ještě lépe v kajutě, aby cesta pro mazlíčka nebyla zbytečně stresující a všichni si ji náležitě užili.

Zaoceánské luxusní lodě nabízejí možnost velkolepého zážitku z dovolené. Je ale zapotřebí se předem ujistit, zda je pes na palubě akceptován či nikoli. Pokud ano, jsou na lodi k dispozici i prostory, kde se může bez problémů vyvenčit.

Spousta lidí si zamilovala plavbu v obytné lodi. Například Nizozemí skýtá nespočet možností, jak si tento způsob dovolené dopřát. Je zde možnost pronájmu obytné lodi, profesionál při předání vysvětlí obsluhu lodi a v případě doprovodu psa pomůže vybrat

i správný typ loď podle plemeno a charakteru psa. Například uzavřenou nebo otevřenou loď, loď s koupací plošinou apod.

3.9 Letadlo

Chceme-li na dovolenou do vzdálenějších destinací, kam bychom se ostatními dopravními prostředky nedostali ani na konci své dovolené, nabízí se letecká doprava. Každá letecká společnost má opět své přepravní podmínky, a proto si cestující musí vše zjistit dostatečně předem a nejlépe si před odletem znovu ověřit, zda společnost počítá s přepravou konkrétního zvířete.

Letecké společnosti dělíme na klasické letecké společnosti a nízkonákladové letecké společnosti. Liší se od sebe hlavně cenou letenky a také nabídkou služeb na palubě. Nízkonákladové linky nabízejí pouze přepravu v ceně letenky a další služby na letišti, nebo například občerstvení přímo na palubě během letu si cestující musí připlatit. Nejdříve popíšu podmínky několika klasických leteckých společností a potom se dostanu i k podmínkám některých z nízkonákladových aerolinií.

Některé letecké společnosti povolují přepravu zvířat v kabině s cestujícími i v zavazadlovém prostoru letadla. Některé přepravují zvířata pouze v kabině letadla nebo poskytují možnost přepravit zvíře speciální linkou uzpůsobenou pro zvířata. Do kabiny pro cestující je povoleno vzít s sebou pouze drobné zvíře (malý pes nebo kočka), které musí být uzavřeno ve schráně pro přepravu zvířat a má pevné nepropustné dno. Stejně jako například příruční zavazadlo musí být tato schránka umístěna pod sedadlem u nohou.

Pokud je zvíře přepravováno v zavazadlovém prostoru letadla, musí být uzavřeno v prodyšné a uzavíratelné schráně s nepropustným dnem, kde musí mít dostatek prostoru a možnost se kdykoli napít nebo najíst. Stejně může být podmínkou, ale se dalo snadno jídlo i voda doplnit. Na schráně nesmí chybět označení se jménem a telefonním číslem majitele. Některé přepravky mohou být vybaveny koly, ty musí být před letem odstraněna nebo upevněna, aby bylo zamezeno pohybu z místa na místo.

3.9.1 Klasické letecké společnosti

ČSA (Czech Airlines)

České aerolinie poskytují přepravu zvířat pouze do zemí, kde povolují vstup zvířete z jiného státu, a to podle platných podmínek dané země. Informace ohledně aktuálních podmínek pro vycestování se zvířetem jsou aktualizovány na webových stránkách Státní veterinární správy ČR. Cestující si musí udělat rezervaci na přepravu zvířete předtím, než si zakoupí vlastní letenku. Rezervaci je možné vyřešit prostřednictvím kontaktního centra nebo na prodejních místech ČSA. Na vybraných letech je přeprava zvířat zakázána.

„V kabině pro cestující lze přepravovat nanejvýš tři malé schránky se zvířaty: dvě ve třídě Economy a jedno ve třídě Business, maximálně však jedna schránka na jednoho cestujícího. Cestujete-li se zvířetem na palubě, z bezpečnostních důvodů nemůžete sedět na sedadlech v řadách u nouzových východů.“ (23)

Asistenční psi mohou být přepravováni v kabině spolu s cestujícími, pokud jsou doloženy všechny požadované certifikáty o výcviku a požadované cestovní doklady. Pes musí mít postroj a být na vodítku. Přeprava asistenčního psa je zdarma.

Lufthansa

Společnost Lufthansa povoluje přepravu domácích mazlíčků. Podmínky jsou podobné jako u ČSA. Rezervace nemůže být provedena online. Asistenční psi mohou se svým majitelem cestovat v kabině zdarma.

V zavazadlovém prostoru může být přepraveno maximálně dvě zvířata na osobu. Počet zvířat v letadle závisí podle celkového počtu zavazadel cestujících. Teplota v zavazadlovém prostoru je stejná jako v kabině pro cestující. Zvíře nebude přijato na palubu letadla, pokud teplota v kterémkoli městě na trase letu bude nižší jak 7 °C a vyšší jak 30 °C.

V jedné přepravce mohou být maximálně tři zvířata ve věku do 6 měsíců nebo maximálně dvě zvířata srovnatelné velikosti a s hmotností maximálně do 14 kg. V každé schráně se zvířata musí pohodlně postavit nebo otočit a pokud je jich v jedné schráně víc, musí se navzájem dobře znát.

Větší zvířata v zájmovém chovu musí být přepravena jako náklad na lince uzpůsobené pro zvířata. Převážka musí splňovat kritéria podle IATA.

Odbavení na letišti doporučuje společnost alespoň jednu hodinu před odletem.

British Airways

U společnosti British Airways mohou v kabině spolu s pasažéry cestovat pouze uznaní asistenční psi, a to bez jakéhokoli poplatku. Převážku si však nelze zarezervovat online, majitel musí nahlásit společnosti převážku asistenčního psa dopředu z důvodu omezeného počtu zvířat převáženého ve stejném čase v jednom letadle.

Pro všechna ostatní zvířata, včetně zvířat s emocionální podporou, zajišťuje British Airways převážku prostřednictvím své sesterské společnosti jménem IAG World Cargo, která má několik desítek let zkušeností s převážkou jak domácích, tak i jiných exotických zvířat v zájmovém chovu. Převážují dokonce i zvířata do nebo ze ZOO. O převážku domácího mazlíčka se tedy majitel nemusí obávat, jelikož je tato přepravní společnost přizpůsobena právě pro zvířata.

British Airways má dceřinou společnost OpenSkies flights a dále franchisové společnosti SUN-AIR of Scandinavia flights a Comair flights. Každá z těchto společností má stanovená vlastní pravidla pro převážku domácích mazlíčků, ale všechny v podstatě povolují převážku drobných zvířat do určité hmotnosti v kabině pro cestující a ostatní zvířata musí být umístěna v prostoru pro zavazadla.

Emirates

V kabině letů Emirates není převážka zvířat povolena. Výjimku mají pouze sokol mezi Dubají a určitými destinacemi v Pákistánu a asistenční pes pro nevidomé.

Všetchna ostatní zvířata musí být přepravována podle předpisů specifických pro konkrétní trasu a cílovou destinaci. Pro všechny trasy, které končí v Dubaji, musí být zvířata přepravována jako náklad, kvůli předpisům vlády Spojených arabských emirátů. U všech ostatních tras mohou být přepravována zvířata (sokoli, kočky, psi a ptáci) v zájmovém chovu jako zavazadla v nákladním prostoru za předpokladu, že celková doba přepravy není delší než 17 hodin a jsou splněny všechny příslušné podmínky.

Poplatky za přepravu zvířete závisí na hmotnosti a velikosti zvířete spolu s kletí. Tyto poplatky jsou účtovány ve všech případech, i když nejsou přepravována žádná jiná zavazadla. Nejjednodušší způsob, jak získat informace, je zeptat se přímo u místní kanceláře Emirates.

Air France – KLM

S předchozím souhlasem zákaznického servisu může být v kabině přepraveno drobné zvíře (pes nebo kočka), které musí být alespoň 10 týdnů staré a musí mít všechny potřebné vakcíny. U letů v metropolitní Francii (včetně Korsiky) a mezi metropolí Francie a Guadeloupe, Martinikem a ostrovem Réunion je minimální věk pro přepravu domácího mazlíčka 8 týdnů. Při letech mezi metropolí Francie a Francouzskou Guyanou musí být zvíře starší 15 týdnů.

Každý cestující může cestovat pouze s jedním zvířetem. Za přepravu cestovního vaku s domácím mazlíčkem účtován poplatek, který se odvíjí podle cílové destinace cestujícího. Společnost Air France nepovoluje domácí zvířata v kabině Business na interkontinentálních letech. Aby byla po dobu letu v bezpečí musí být pes nebo kočka umístěna v zavazadlovém prostoru.

Plemena psů s krátkým čumákem jako je mops, buldok, boxer, Pekingese, Shih Tzu nebo perské kočky jsou náchylní k respiračním problémům. Proto je důležité navštívit soukromého veterinárního lékaře ještě před plánováním letecké dovolené společně s domácím mazlíčkem. Těmto zvířatům není u společnosti Air France povoleno přepravovat se v zavazadlovém prostoru letadla.

Přeprava zvířat v nákladním prostoru je omezena maximálně na tři zvířata na jednoho cestujícího. Tento počet může být omezen v závislosti na typu letadla. Při rezervaci palubního lístku je zapotřebí sdělit, že s sebou cestující bude přepravovat zvíře v nákladovém prostoru letadla. Při letech společnosti Air France se používají pouze přepravní kontejnery z tvrdého plastu nebo skleněných vláken upevněné šrouby, které byly schváleny Mezinárodní asociací leteckých dopravců (IATA). V případě nedodržení pokynů uvedených v tomto dokumentu bude zvířeti odepřen nástup na palubu.

Navíc je cestující povinen vytisknout a předložit formulář "Podmínky pro přepravu psa nebo kočky v nákladním prostoru" na letišti. Na odbavení do letadla je zapotřebí se dostavit tři hodiny před odletem na mezikontinentální let nebo dvě hodiny před

odletem na území Francie nebo Evropy, a to včetně letů mezi Evropou a severní Afrikou nebo Izraelem. Pokud si cestující vybral let s přestupem, musí si ověřit, aby měl dostatek času mezi jednotlivými lety, tedy alespoň dvě hodiny.

Jestliže zvíře spolu s kontejnerem váží více než 75 kg nebo cestuje do země, která povoluje přepravu pouze nákladní přepravou, musí být přepraveno službou AIR FRANCE KLM Cargo freight service, to znamená, že nemůže cestovat stejným letadlem jako jeho majitel.

American Airlines

Letecký dopravce American Airlines má podobné přepravní podmínky jako společnost Air France. V závislosti na plemeni, velikosti a požadavcích zvířat mohou cestovat v kabině pro cestující, v zavazadlovém prostoru letadla nebo mohou být přepraveni jako náklad se společností American Airlines Cargo. Cestovat lze pouze s kočkami a psy až na určité výjimky, které jsou stanovené v přepravních podmínkách společnosti.

Se zvířetem je povoleno cestovat na většině letů trvajících nejdéle 12 hodin nebo po trasách do, resp. z: v rámci 48 států Spojených států amerických, USA a Kanady, Aljašky, Střední Ameriky, Mexika, Portorika a St. Thomas.

Veškeré smluvní přepravní podmínky uvádí společnost American Airlines na svých webových stránkách - www.aa.com/i18n/travel-info/special-assistance/pets.jsp.

3.9.2 Nízkonákladové letecké společnosti

Některé nízkorozpočtové letecké společnosti povolují přepravu zvířat v letadle, jiné ji zakazují. Každá společnost má opět stanovené vlastní přepravní podmínky, podle kterých se cestující musí řídit.

SmartWings

Společnost SmartWings povoluje přepravu psů a koček. Přeprava však musí být zaplacená nejméně 48 hodin před odjezdem. Společnost si vyhrazuje právo na odepření vstupu na palubu z důvodu plné kapacity letadla nebo provozních důvodů, proto je na místě si předem zjistit jaká je aktuální situace daného letu.

Norwegian

Společností Norwegian lze přepravovat zvířata v zájmovém chovu jak v kabině, tak v zavazadlovém prostoru letadla. Malá plemena psů nebo kočky mohou cestovat v kabině na vnitrostátních linkách v Norsku (kromě Svalbard), Švédsku, Finsku, Dánsku a Španělsku. Pokud by chtěl cestující přivést svého psa do nebo ze Svalbardu, musí požádat o povolení od norského úřadu pro bezpečnost potravin.

Během jednoho letu mohou v kabině cestovat dvě domácí zvířata nebo maximálně tři malá štěňata/kot'ata, která jsou společně v jedné přepravce. Mláďata musí být starší alespoň 8 týdnů.

Co se týče přepravy v zavazadlovém prostoru na linkách mezi státy Schengenského prostoru mohou být přepravováni psi i kočky. Linky letící do nebo ze Svalbardu povolují pouze přepravu psů. Počet přepravovaných zvířat ve stejné přepravě je omezen na dva. Mohou cestovat společně v jedné přepravce, pokud se dobře navzájem znají, jsou podobné velikosti a každé váží maximálně 14 kg.

Pes a kočka však nesmějí cestovat ve stejné přepravě. Pokud nejsou splněny všechny tyto podmínky, musí být domácí zvířata přepravována v oddělených klecích. Cestující se zvířetem by se měl na letiště dostat s dostatečným předstihem, jelikož musí být odbavený nejméně jednu hodinu před odletem.

Eurowings

Eurowings umožňuje přepravu pouze psů a koček v kabině spolu s cestujícími. Na jednoho cestujícího je povoleno pouze jedno zvíře v jedné přepravce. Rezervaci letu pro zvíře nelze provést online, je tedy za potřebí kontaktovat společnost.

Pro majitele bojových plemen upozorňují, že společnost Eurowings z bezpečnostních důvodů nemůže přepravovat útočné psy kategorie 1, jako jsou pitbull teriér a stafordšírský bulteriér. Pro lety z Velké Británie do Irska nebo linky do Izraele jsou pro přepravu stanoveny zvláštní podmínky.

Musí být rovněž dodržována ustanovení nařízení EU o veterinárních požadavcích na neobchodní přesuny zvířat v zájmovém chovu, která vstoupila v platnost dne 1. října 2004. Společnost nepovoluje přepravu domácích zvířat jako zapsaná zavazadla nebo náklad.

Ryanair

Letecká společnost Ryanair je právě jedna z těch společností, která nepovoluje přepravu žádných zvířat na palubě s výjimkou asistenčních psů na jistých trasách.

easyJet

Stejně tak společnost easyJet neumožňuje, aby jakékoli živé zvířete letělo letadlem. Na vybraných letech je povolena přeprava pouze asistenčních psů. Cestující, který potřebuje mít asistenčního psa při sobě během letu by měl kontaktovat zákaznický servis ještě před rezervací a nahlásit přepravu psa.

Wizz Air

Společnost Wizz Air neumožňuje domácím zvířatům přepravu v kabině ani v zavazadlovém prostoru letadla. Výjimka je udělena pouze u asistenčních psů, kteří doprovází své majitele na cestách. Platná dokumentace pro asistenčního psa musí být předložena na letišti.

Vypsala jsem zde několik klasických i nízkonákladových leteckých společností a jejich přepravní podmínky pro zvířata v zájmovém chovu. Samozřejmě je spousta dalších leteckých společností a v každé společnosti se mohou tyto podmínky více či méně lišit. Mezi ostatní letecké společnosti přepravující domácí mazlíčky patří například Delta, JetBlue, Alaska Air, KLM, Vueling Airlines, Condor, Transavia, TUIfly, Finnair a další. Proto je opravdu důležité zjišťovat a ověřovat si aktuální informace o přepravě zvířete u každé konkrétní společnosti dopředu, aby cesta na dovolenou proběhla bez zbytečných problémů.

V následujících tabulkách jsou přehledně zpracované limity a poplatky pro přepravu zvířat pro konkrétní letecké společnosti.

Klasické letecké společnosti		ČSA	Lufthansa	British Airways	Emirates			Air France - KLM
Přeprava zvířat	V kabině s cestujícími	ANO	ANO	pouze asistenční psi	pouze asistenční psi nebo sokol na konkrétních linkách			ANO
	Maximální rozměry přepravky	43x30x27 cm (d x š x v)	55x40x23 cm (d x š x v)	X	X			46x28x24 cm
	Max. váha přepravky	8 kg	8 kg	X	X			8 kg
	Poplatek	1620 CZK	55 až 100 €	X	X			dle destinace
	V zavazadlovém prostoru letadla	ANO	ANO	Přeprava zvířat zajišťuje IAG World Cargo	ANO, některé linky			ANO
	Maximální rozměry přepravky	125x69x80 cm (d x š x v)	dle IATA		150 cm	300 cm	150 až 300 cm	dle IATA
	Max. váha přepravky	X	28 kg		23 kg	32 kg	>32 kg	75 kg
	Poplatek	1620 až 6480 CZK	70 až 400 €		500 USD	650 USD	800 USD	dle destinace

Tabulka 4: Klasické letecké společnosti

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

Nízkonákladové letecké společnosti		Smart Wings	Norwegian	Eurowings	Ryanair	easyJet	Wizz Air
Přeprava zvířat	V kabině s cestujícími	ANO	ANO	ANO	pouze asistenční psi	pouze asistenční psi	pouze asistenční psi
	Maximální rozměry přepravky	43x30x27 cm	43x31x20 cm	40x40x25,5 cm	X	X	X
	Max. váha přepravky	8 kg	8 kg	8 kg	X	X	X
	Poplatek	59 €	způsob platby		dle délky letu a typu služby	X	X
			online	letišť			
			38 až 55 GBP	47 až 66 GBP			
	V zavazadlovém prostoru letadla	ANO	ANO	X	X	X	X
	Maximální rozměry přepravky	43x30x27 cm	125x81x86 cm (d x š x v)	X	X	X	X
	Max. váha přepravky	32 kg	28 kg	X	X	X	X
	Poplatek	119 €	způsob platby		X	X	X
			online	letišť			
			55 až 70 GBP	65 až 80 GBP			

Tabulka 5: Nízkonákladové letecké společnosti

Zdroj: Vlastní zpracování (2018)

3.10 Ubytování a stravování s domácím mazlíčkem

Pokud jsme se nerozhodli cestovat karavanem nebo spát venku pod stanem, musíme si zajistit ještě ubytování. Je lepší si ověřit ještě před samotnou cestou, který z hotelů nebo jiných ubytovacích zařízení akceptuje hosty v doprovodu zvířete, tzv. pet-friendly ubytovací zařízení. To stejné platí pro restaurace, ale tam stačí řešit doprovod psa klidně i na místě.

3.10.1 Pet-friendly hotely a restaurace

V teoretické části jsem popisovala rozdíl mezi normálním hotelem a pet-friendly hotelem. Pet-friendly hotel by měl mít tedy certifikát o tom, že splňuje podmínky

pro označení pet-friendly a je zařízen pro zvířata. Spousta hotelů se však ve skutečnosti prezentuje jako pet-friendly i bez náležitostí, které by měl takový hotel mít. Znamená to, že povolují pobyt zvířete na pokoji spolu s hostem, ale už nemusí splňovat ostatní podmínky jako je například obchod s hračkami pro psy nebo prostor na venčení v bezprostřední blízkosti.

Za ubytování zvířete si hotely účtují vyšší či nižší poplatky. Pokud host pravidelně nebydlí již v ověřeném řetězcovém hotelu, o kterém jistě ví, že povoluje pobyt zvířat ve všech svých pobočkách, může napomoci webová stránka www.officialpethotels.com, kde se jednoduše zadá do vyhledávání město nebo název letiště, datum ubytování, počet osob a počet pokojů, které je potřeba zarezervovat a na stránce se ukáže přehled dostupných hotelů umožňující pobyt hosta se zvířetem. Další podobnou stránkou je www.petswelcome.com nebo www.tripswithpets.com.

Také lze jednoduše u konkrétních hotelů elektronicky nebo po telefonu zjistit, jestli hotel, který si chce člověk zarezervovat poskytuje ubytování i pro domácí mazlíčky a popřípadě za jakých podmínek a za jaký poplatek.

Uvádím zde několik hotelových řetězců, které akceptují zvíře v hotelu:

- Hilton Hotel
- Courtyard by Marriott
- Holiday Inn
- Best Western International
- Ibis
- Travelodge
- InterContinental Hotel Group
- Ascend Collection
- Clarion Inn & Suites
- La Quinta
- OREA HOTELS

Přesto, že jsou řetězce označovány jako pet-friendly, některé pobočky mohou akceptovat zvířata na hotelu, jiné nemusí. Proto je zapotřebí si předem ověřit, zda konkrétní hotel opravdu povoluje ubytování zvířete, zda nemá například omezený

počet nebo hmotnost zvířete bydlícího s hostem na pokoji nebo zda není vstup se zvířetem do některých prostor hotelu zakázán (restaurace, fitness a wellness...).

3.10.2 Hotely pro psy

V případě, že není možné vzít s sebou domácího mazlíčka na cesty a nenašel se ani nikdo z blízkých či známých, kdo by zvíře mohl pohlídat, nabízí se řešení v podobě psích hotelů nebo školek. Tyto hotely pro psy neposkytují pouhé ubytování pro domácí mazlíčky, ale zajistí, aby se zvíře cítilo i bez kontaktu se svým majitelem co nejlépe. Zaměstnanci chodí se psem několikrát denně na procházku nebo jsou schopni rozpoznat, jaká zvířata by si spolu mohla rozumět a nechají je pak pod dozorem trávit čas společně.

Webové stránky jako www.pesweb.cz/cz/vypis-firem?firma_kategorie=hotel nebo www.hellosandy.cz/psi/hotely umožňují přímo vyhledat psí hotely podle konkrétního kraje ČR nebo okresu. Možností, kde ubytovat domácího mazlíčka po dobu naší nepřítomnosti je po republice spousta. V každém kraji se najde hned několik psích hotelů či výcvikových stanic s možností hlídání. Většina z nich bývá založena na rodinném prostředí.

Než se majitel rozhodne pro konkrétní zařízení, měl by se podívat na webové stránky psího hotelu a zjistit, jakým způsobem je o zvířata postaráno. V některých hotelech jsou zvířata ubytována v kotcích, jinde uvnitř domu. Nejjednodušší způsob je určitě navštívit psí hotel předem a informovat se přímo u kompetentní osoby.

Při první návštěvě by se měl majitel zaměřit na čistotu jak ve výběžích, tak v kotcích nebo jiných místech, kde bude pes umístěn. Dobré je zeptat se provozovatele na denní režim v hotelu a zároveň informovat na jaký režim je zvyklý náš pes, dále popsat jeho povahu a chování. To vše jsou užitečné informace pro obě strany. Výhodou každého ubytovacího zařízení pro zvířata je veterinární služba v blízkém okolí.

S výběrem vhodného hotelu se však nevyplácí otálet, v době dovolených bývají všechna místa brzy zaplněná. Na následujících stranách je seznam několika ubytovacích zařízení pro psy rozdělených podle krajů.

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

- Psí hotel*****
- Akční pes
- HOTEL a Škola pro psy CONICA
- Pet holiday
- PSÍ HOTEL TOOTSIE

STŘEDOČESKÝ KRAJ

- Bohemia Staff
- Dog center Ajax s.r.o.
- DOG'S SERVICE
- Dogpark – psí hotel a školka
- FUNGUJ s.r.o. - hotel pro psy
- Hotel pro psy BARY
- KOČIČÍ A PSÍ HOTEL MIKEŠ

PLZEŇSKÝ KRAJ

- Hotel pro psy Snopoušovy

KARLOVARSKÝ KRAJ

- Psí hotel Bettčina Salaš
- Psí hotýlek

ÚSTECKÝ KRAJ

- AJAX hotel pro psy
- GACR hotel pro psy
- Laeto Socii
- Zoohotel

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

- Hotel Sultán

LIBERECKÝ KRAJ

- Psí hotel a hlídání psů Julinka
- Hotel AMAZONKA
- HOTEL PRO PSY
- Penzion pro psy a kočky DOMINIK

OLOMOUCKÝ KRAJ

- Psí školka (Daskabát)
- Psí školka (Olomouc)
- Chovatelská stanice (Hlásnice u Šternberka)
- Hotel Hupsík
- Hugo (Čechy pod Kosířem)

PARDUBICKÝ KRAJ

- Psí hotel Mastibe
- Canis Centrum s.r.o. - hotel pro psy
- Hotel pro psy Žamberk
- Pes v pohodě

VYSOČINA

- Psí hotel Dášenska (Jihlava)
- Psí hotel – Hotelmaxx (Břevnice)
- Hotel pro zvířata Zlatáček (Pelhřimov)
- Psí hotel Monika
- Salon a hotel BETTY

JIHOČESKÝ KRAJ

- Agí Hotel
- Ing. Vratislav Petru – Psí hotel a škola
- Psí hotel (Český Krumlov)
- Psí hotel Adnev Bohemia (Jindřichův Hradec)

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

- Hotel pro psy Svatá Kateřina
- Psí hotel Deniska
- Psí hotel Safíra
- Hotel pro psy ICKING

ZLÍNSKÝ KRAJ

- Hotel pro psy (okres Uherské Hradiště)
- Hotel pro psy Pod Junákovem

MOREVSKOSLEZSKÝ KRAJ

- Psí hotel – Karviná
- Aurelian – psí hotel
- BESI – hotel pro psy a kočky
- KOIRA.CZ - PSÍ ŠKOLA A HOTEL
- Petservice Venuska
- Psí hotel Hrbolná
- U Čtyř tlapek

Na internetu lze snadno najít mnoho dalších psích hotelů či školek. Pokud majitel nechce dávat psa do takového zařízení, nabízí se možnost hlídání psů konkrétními lidmi. Tyto služby nabízejí lidé, kteří mají čas na hlídání, potřebují peníze, ale hlavně mají rádi zvířata. Mohou to být jak studenti, tak senioři nebo rodina s dětmi. Webová stránka, která je vytvořená právě k tomu, aby pomohla hledat osoby na hlídání (nejen domácích zvířat, ale i dětí apod.) se jmenuje www.hlidacky.cz. Odkaz přímo na hlídání mazlíčků je zde:

www.hlidacky.cz/hlidani-psu-mazlicku?gclid=EAIaIQobChMI3NP16-zP2gIVybHtCh0-_QcmEAAAYASAAEgIW2_D_BwE

3.10.3 Pobyt s domácím mazlíčkem na dovolené a bezpečný návrat domů

Při cestování a následném pobytu mimo obvyklé bydliště by se měl majitel se svým psem chovat podle místních pravidel a etiky. To znamená dodržovat různé cedule a značky s omezením vstupu, uklízet po psovi, hlídat psa, aby neutekl nebo nepolekal

jiná zvířata a neobtěžoval, neomezoval nebo neohrožoval ostatní. Důležité je, aby vše proběhlo bez zbytečných problémů a dovolenou si všichni účastníci užili na maximum.

Při zpáteční cestě domů dbá majitel opět na požadavky konkrétní země. Podmínky pro vstup se zvířetem na území České republiky jsou zveřejněny na stránkách Státní veterinární správy ČR. Po návratu z ciziny doporučují veterináři nechat zvíře odčervit.

Obrázek 7: Pes se zavazadlem

Zdroj:

Cestování s malými psy. *PESWEB* [online]. Praha: Elite Home, 2013 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.pesweb.cz/cz/2913.cestovani-s-malymi-psy>

4 Závěr

Hlavním cílem práce bylo přinést ucelený přehled a popis náležitostí problematiky cestování s domácím mazlíčkem. V mé bakalářské práci jsem se zaměřila na cestování se psem, ale stejné obecné podmínky pro vycestování se zvířaty v zájmovém chovu platí i pro jiné živočišné druhy jako jsou kočka nebo fretka. Popis je tvořen postupně od plánování cesty, přes dopravu, samotný pobyt a návrat zpět domů. Zahrnuje tedy přípravu na cestu, dopravu, ubytování, stravování, legislativu cestování se psem, pobyt v místě cílové destinace a zpáteční cestu domů.

Soužití se zvířetem je zcela odlišné od života bez něj. Zvíře určuje, jaký bude náš životní styl, jelikož musíme zvířeti přizpůsobit nejen náš každodenní režim, ale také bydlení a poskytnout mu vše co potřebuje a co si zaslouží. Pokud už si člověk zvíře pořídí, nastává otázka, kdo ho bude hlídat během jeho nepřítomnosti nebo v době dovolené.

Tuto otázku jsem právě řešila v mé práci. První možností je tedy cestovat spolu do domácím mazlíčkem a pokud to není možné, nabízí se alternativa náhradního ubytování v podobě psích hotelů nebo jiného hlídání.

V současnosti není problém vyrazit se svým čtyřnohým kamarádem do různých koutů České republiky nebo třeba do zahraničí. To nejdůležitější, co musí majitel brát vždy v úvahu, je zdravotní stav psa. Podle toho vybírá adekvátní dovolenou a způsob dopravy. Už před pořízením psa by si měl majitel promyslet, zda plánuje se zvířetem cestovat a pokud možno zvíře zvykat na cestování od raného věku. Pes může mít někdy postupem času strach i z věcí, kterých se zprvu nebál.

V mé praktické části jsem se nezabývala samotným zvykáním psa na cestování a ani jsem nevysvětlovala jednotlivé tréninkové metody, ale popsala jsem, jaká může být příprava na cestu. V této kapitole praktické části jsem podrobně rozepsala seznam potřebných věcí, které musí majitel zabalit s sebou. Nejpodstatnější je určitě voda a potom krmení pro psa. Vodítko, náhubek, očkovací průkaz nebo pas, lékárnička a pamlsky by měli být taky samozřejmostí.

V další kapitole jsem se zaměřila na podmínky pro cestování se zvířetem v zájmovém chovu v České republice a na podmínky pro vycestování do zahraničí.

Podmínky pro vstup na území jiných států jsem rozčlenila na tři dílčí části. V první jsou obecné podmínky pro členské země EU (mimo Velké Británie, Irsko, Finsko a Malta), ve druhé podmínky pro tyto čtyři státy a ve třetí části jsem se zmínila i o třetích zemích. Pro vstup se zvířetem do členských států EU musí majitel zajistit tři hlavní podmínky. Pes musí být nejprve očipovaný mikročipem, dále mít platné očkování proti vzteklině a poslední obecnou podmínkou je zařídit Pas zvířete v zájmové chovu.

Pro Velkou Británii, Irsko, Finsko a Maltu platí tyto podmínky také, ale navíc musí být zvířeti provedeno ošetření proti echinokokóze (odčervení). Pro země mimo EU si musí majitel zajistit veškeré požadavky předem. Podmínky jsou zveřejněny na webových stránkách Státní veterinární správy ČR nebo na konkrétním zastupitelském úřadě.

Další kapitola pojednává o způsobech dopravy. Popsala jsem dopravu vlastním autem a veřejnou dopravou – tedy vlakem, autobusem nebo veřejnou dopravou. Poté jsem se dostala k přepravě lodí a letadlem. Zohlednila jsem výhody i nevýhody jednotlivých druhů dopravy a vypsala podmínky přepravy zvířat hned několika dopravců.

V následující kapitole jsem se zabývala ubytováním a stravováním na dovolené, to znamená pet-friendly hotely a restauracemi. Vypsala jsem i možnosti ubytování mazlíčka v hotelech pro psy v krajích České republiky nebo uvedla jinou alternativu opatrování zvířete v době nepřítomnosti majitele. Doporučila jsem několik webových stránek, které napomůžou s vyhledáním takovýchto ubytovacích zařízení.

V poslední kapitole praktické části jsem se zmínila o správném chování na dovolené a bezpečném návratu domů.

Abych dosáhla cíle bakalářské práce, musela jsem podniknout několik jednotlivých kroků. Nejdříve jsem si zjistila zkušenosti od majitelů psů, kteří cestují nebo někdy cestovali se psem po České republice či do zahraničí. Poté jsem se zaměřila na odbornou literaturu, a nakonec hledala informace na internetu. V mé práci logicky převažují elektronické zdroje, z důvodů aktuálních informací ohledně konkrétních dopravních společností nebo ubytovacích zařízení. Spousta milovníků zvířat má také web, kde popisují svoje zkušenosti. A ty jsou koneckonců pro praxi nejpodstatnější.

Cíl práce jsem splnila a jsem si jistá, že by se na toto téma dalo pokračovat ještě více do hloubky. Pro praxi navrhuji například zpracování „průvodce pro pejskaře“ jednotlivých zemí, kde by mohly být popsány vhodné destinace pro cestování se psem.

V nejlepším případě by tyto destinace byly již prověřené některými zcestovalými majiteli a jejich psem. V takovém průvodci by se objevovali samozřejmě i doporučení, kde se ubytovat, nebo najít společně se psem, kam je vstup psům zakázán, a která místa jsou pro psy vhodná.

Při zpracování práce jsem dospěla k závěru, že se trh pro majitele zvířat neustále rozrůstá a má velký potenciál. V České republice dosud není tolik hotelů a salónů pro psy či jiná zvířata na takové úrovni jako v jiných zemích, ale očekávám, že se tento počet do budoucna určitě zvýší. Majitelé jsou za své domácí mazlíčky ochotni zaplatit spoustu peněz a kolikrát jim dopřejí i to, co sobě ne.

Tato bakalářská práce slouží všem lidem, kteří mají v lásce zvířata a přejí s nimi zažívat stále nové věci. Je nápomocná těm, kteří se chystají cestovat se zvířetem poprvé nebo se chtějí vyvarovat některým zbytečným problémům, které je na cestách mohou potkat.

*Psi nejsou celým naším životem,
ale díky nim je náš život úplný...*

5 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

ARCE, José. *Pět tajemství šťastného vztahu člověka a psa*. Praha: Knížní klub, 2016. ISBN 978-80-242-5061-8.

CÍSAŘOVSKÝ, Michal. *Pes: nekonečný příběh od pravěku do třetího tisíciletí*. Praha: Canis, 2008. ISBN 978-80-900820-1-4.

DAVIS, Caroline. *Můj pes: průvodce, jak se starat o svého psa*. Praha: Svojtka & Co., 2008. ISBN 978-80-7352-874-4.

DUFEK, DIS., Ing. Ondřej. *Chování spotřebitele v cestovním ruchu*. Brno, 2011. Disertační práce. Mendelova univerzita v Brně.

INDROVÁ, Jarmila. *Cestovní ruch pro všechny: [odborná školení a vzdělávání pracovníků územní veřejné správy pro oblast cestovního ruchu]*. Praha: Tribun EU, 2008. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-407-5.

KNAPÍK, Jiří a Martin FRANC. *Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948-1967*. Praha: Academia, 2011. Šťastné zítřky (Academia). ISBN 978-80-200-2019-2.

KŘÍŽEK, Felix a Josef NEUFUS. *Moderní hotelový management: nové trendy a metody v řízení hotelů, aktualizované informace o hotelovém provozu a jeho organizaci, optimalizace provozu s ohledem na ekologii a etiku, praktické příklady a fotografická příloha. 2., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4835-1.

LINDEROVÁ, Ivica. *Cestovní ruch: základy a právní úprava*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2013. ISBN 978-80-87035-82-5.

MASLOW, Abraham Harold. *O psychologii bytí*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0618-7.

MIKULICA, Vladimír. *Poznej svého psa: etologie a psychologie psa. 3. rozš. vyd.* Litvínov: Dialog, 2001. ISBN 80-85194-99-6.

RUX, Jaromír. *Dějiny turismu: vysokoškolská skripta*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2014. ISBN 978-80-87035-92-4.

SCHEJBAL, Ctirad. *Typologie cestovního ruchu*. Přerov: Vysoká škola logistiky, 2008. ISBN 978-80-87179-03-1.

SKŘIVÁNEK, Bc. Lubomír. *Motivace vojenského výkonného letce k výkonu služby*. Brno, 2011. Magisterská diplomová práce. MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ.

VANÍČEK CSC., Doc. RNDr. Jiří a Vladimír KŘEŠŤAN. *Marketing cestovního ruchu*. Praha, 2006. Školení a vzdělávání pracovníků v CR. Vysoká škola polytechnická Jihlava.

WEGMANN, Angela. *Jak trávit volný čas se psem*. V Praze: Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0947-0.

Elektronické zdroje

- (1) 5 otázek, jestli vzít psa na dovolenou. *Annonce: vše má svou cenu a příběh* [online]. Praha: Annonce.cz, 1997, 7. srpna 2017 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.annonce.cz/blog/x5-otazek-jestli-vzit-psa-na-dovolenou.html>
- (2) 5 základních tipů pro kempování se psem. *PESWEB* [online]. Praha: Elite Home, 2013 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.pesweb.cz/cz/2607.5-zakladnich-tipu-pro-kempovani-se-psem>
- (3) 8 Airlines That Allow Pets In-Cabin & What You Need to Know Before You Fly. *Sheknows* [online]. Arizona (Scottsdale): SheKnows, 2003, Mar 21, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://www.sheknows.com/pets-and-animals/articles/974085/airlines-that-allow-pets-in-cabin>
- (4) Airline Cargo Pet Crates: Is Your Dog or Cat Crate IATA Compliant?. *PetTravel.com: Worldwide travel resource for pets* [online]. Florida (Fort Lauderdale): Pet Travel, 2018, May 30, 2017 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://www.pettravel.com/blog/index.php/airline-cargo-pet-crates-is-your-dog-or-cat-crate-iata-compliant/>
- (5) Airline Pet Cargo Crate Requirements. *PetTravel.com: Worldwide travel resource for pets* [online]. Florida (Fort Lauderdale): Pet Travel, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: http://www.pettravel.com/passports_container_requirements.cfm#PetCrateRequirements

- (6) Airline Pet Policy - easyJet. PetTravel.com: Worldwide travel resource for pets [online]. Florida (Fort Lauderdale): Pet Travel, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: http://www.pettravel.com/airline_pet_rules/easyJet.cfm
- (7) ALL ABOARD FOUR-LEGGED FRIENDS!. *Moby* [online]. Italy (Milano): MOBY, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: https://www.moby.com/landing/travelling_with_pets.html
- (8) ANIMALS ON GNV FERRIES: TRAVEL ADVICE. *GNV* [online]. Genova: Grandi Navi Veloci, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://www.gnv.it/en/info-and-services/before-departure/animals.html>
- (9) Animals: In the cabin or in the hold. *AirFrance* [online]. New York: AirFrance, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.airfrance.us/US/en/common/voyage-en-avion/preparation-voyage/animaux-avion.htm>
- (10) Antiparazitní kapsle. *Sababuy* [online]. Hong Kong: Sababuy, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://www.sababuy.com/EN/kill-fleas-eggsticks-on-dogspuppies>
- (11) Antiparazitní obojek. *Mall* [online]. Praha: Internet Mall, 2000 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.mall.cz/antiparazitika-psy/bayer-kiltix-antiparazitni-obojek-53-cm>
- (12) BAGGAGE POLICIES AND RULES: What are the rules and charges for travelling with animals?. *Emirates.com* [online]. Dubai: The Emirates Group, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.emirates.com/english/help/faq/544304/what-are-the-rules-and-charges-for-travelling-with-animals>
- (13) Bezpečné cestování se psem. *PESWEB* [online]. Praha: Elite Home, 2013, 27. 5. 2016 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.pesweb.cz/cz/1896.bezpecne-cestovani-se-psem>
- (14) Bezpečnostní pás do auta pro psy. *Cotozere.sk* [online]. Praha: PetCenter CZ, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.cotozere.sk/karlie-bezpecnostny-pas-do-auta-pre-psa.html>
- (15) Book Pet Friendly Accomodations. *Trips with pet* [online]. Wake Forest: TripsWithPets.com., 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.tripswithpets.com/>

- (16) Can I bring my pet on the flight?. *RYANIAIR* [online]. Dublin: Ryanair DAC, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.ryanair.com/gb/en/useful-info/help-centre/faq-overview/Baggage/Can-I-bring-my-pet-on-the-flight>
- (17) Can I fly with my pet?. *Smartwings* [online]. Praha: Travel Service, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.smartwings.com/en/travel-info/faq/non-standard-items/can-i-fly-with-my-pet/>
- (18) Cesta přes hranice aneb jistota je jistota. *Mazlíčci v pohybu: LUCČIN BLOK PRO MILOVNÍKY ZVÍŘAT* [online]. Praha: Mazličcivpohybu.cz, 2016, 10. 4. 2014 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://mazliccivpohybu.cz/cs/blog/article/668-cesta-pres-hranice-aneb-jistota-je-jistota/>
- (19) Cestování s malými psy. *PESWEB* [online]. Praha: Elite Home, 2013 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.pesweb.cz/cz/2913.cestovani-s-malymi-psy>
- (20) Cestování se psem po ČR i v zahraničí – tipy a rady, které vám ušetří starosti. *Spektrum zdraví: Dobrý kontakt* [online]. Brno: PROPEOPLE marketing, 2016, 3. 3. 2016 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://www.spektrumzdravi.cz/dobry-kontakt/veterinari-ordinace/cestovani-se-psem-po-cr-i-v-zahranici-tipy-a-rady-ktere-vam-usetri-starosti>
- (21) Cestování se psem. *Sepsem.cz* [online]. Česká republika: ivyr@volny.cz, 2012 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://www.sepsem.cz/cestovani.php>
- (22) Cestování se psy, kočkami a fretkami z České republiky do členských států EU. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa, 2016 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/cestovani-se-zviraty-v-zajmovem-chovu/i-cestovani-se-psy-kockami-a-fretkami-z-ceske-republiky-do-clenskych-statu-eu/>
- (23) Cestování se zvířaty. *ČSA CZECH AIRLINES* [online]. Praha: České aerolinie, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.csa.cz/cz-cs/cestovni-informace/pred-letem/cestovani-se-zviraty/>
- (24) Cestování se zvířaty v zájmovém chovu do zahraničí. *Veterinární klinika Průhonice: Osobní přístup k Vaším mazlíčkům...* [online]. Průhonice: Veterinární klinika Průhonice, 2012 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://www.veterinapruhonice.cz/cestovani-se-zviraty-do-zahranici,158.html>

- (25) Cestování se zvířaty v zájmovém chovu z České republiky do třetích zemí. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa, 2016 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/cestovani-se-zviraty-v-zajmovem-chovu/ii-cestovani-se-zviraty-v-zajmovem-chovu-z-ceske-republiky-do-tretich-zemi/>
- (26) Cestovní láhev pro psa na vodu. *TKR - Tchibo shop* [online]. Praha: E-shopy.cz, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.tkr.cz/tchibo/cestovni-lahev-pro-psy/>
- (27) Cestovní přepravka IATA. *Nobby* [online]. Brno: Profi Pet, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://www.nobby.cz/files/_1000x1000/7dd7dc5e4e_72124.jpg
- (28) Cestovní silikonová miska. *Askino* [online]. Jihlava: WebRex, 2016 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://www.askino.cz/308-vybaveni-na-cesty-voziky.html?idProduktu=203521>
- (29) Cestujeme se psem. *PESWEB: Podporujeme útulkové psy a kvalitní chovy, nepodporujeme množitele!* [online]. Praha: Elite Home, 2013, 7. 2. 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.pesweb.cz/cz/2970.cestujeme-se-psem>
- (30) Co by měl obsahovat psí kufr. *Cestování se psem.cz* [online]. Ostrava: e-BAAN Net, 2017 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://www.cestovanisepsem.cz/psi-kufr>
- (31) Česká republika: příjmy z cestovního ruchu* dle jednotlivých zemí podle ČNB (v milionech Kč). In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2017 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/fb6d7110-22c2-4bd9-ac9e-797c4e96b464/CR-prijmy-z-cestovniho-ruchu-dle-zemi_1.pdf
- (32) Do EU od příštího července jen s čipy. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa, 2016, 10. 11. 2010 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: https://www.svscr.cz/do_eu_od_pristiho_cervence_jen_s_cipy/
- (33) Dovolena se psem. *Sepsem.cz*: [online]. Česká republika: ivyr@volny.cz, 2012 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: http://www.sepsem.cz/dovolena_se_psem.php

- (34) Hotely: Hotely pro psy, ubytování psů a hlídání pro psy. *Hafici.cz* [online]. Brno: Hello Sandy, 2018, 30. června 2016 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.hellosandy.cz/psi/hotely/>
- (35) How do I register my animal at Eurowings and how much will it cost?. *Eurowings* [online]. Düsseldorf: Eurowings, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.eurowings.com/en/information/services/help/questions/how-do-i-register-my-animal-and-how-much-will-it-cost.html>
- (36) Hračky a pamlsky na žvýkání. *Psí móda* [online]. Praha: Psí móda, 2013 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://www.psi-moda.cz/hracky-pro-psy.html>
- (37) Jak si stojí autobusy. *Mazlíčci v pohybu: LUCČIN BLOK PRO MILOVNÍKY ZVÍŘAT* [online]. Praha: Mazličcivpohybu.cz, 2016, 22. 8. 2014 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://mazliccivpohybu.cz/blog/article/867-jak-si-stoji-autobusy/>
- (38) JEDINÝ PSÍ HOTEL, KTERÝ MÁ 5*: KVALITA, KTERÁ JE VIDĚT. *Psí hotel* [online]. Praha (Horní Počernice): PetCenter CZ, 2016 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://www.dogshotel.cz/>
- (39) Kam na dovolenou se psem? Hledejte Pet Friendly hotely. *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2003, 6. srpna 2012 [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komerčni-clanky/274910-kam-na-dovolenou-se-psem-hledejte-pet-friendly-hotely.html>
- (40) Kam umístit psa o dovolené. *PESWEB* [online]. Praha: Elite Home, 2013, 10. 8. 2016 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.pesweb.cz/cz/2024.kam-umistit-psa-o-dovolene>
- (41) Kolik je v Česku psů?. *U KOCOURA DOMA* [online]. Česká republika: U KOCOURA DOMA, 2016 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <http://ukocouradoma.cz/kolik-je-v-cesku-psu/>
- (42) Lékárnička pro psy. *DOGS: dogsmagazin.cz* [online]. Praha: Polygraf Net, 2012 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://dogsmagazin.cz/vse-o-psech/zdravi/lekarnicka-pro-psy>
- (43) Návštěva veterináře se může prodrazit. Kolik stojí nejčastější úkony?. *Annonce: vše má svou cenu a příběh* [online]. Praha: Annonce.cz, 1997, 11. května 2016 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.annonce.cz/blog/navsteva-veterinare-se-muze-prodrazit.html>

- (44) Nejvíce majitelů domácích mazlíčků je v Latinské Americe, Rusku a USA. In: *GfK* [online]. Nuremberg: GfK, 2016, 25. 5. 2016 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.gfk.com/cz/insights/press-release/nejvice-majitelu-domacich-mazlicku-je-v-latinske-americe-rusku-a-usa/>
- (45) O cestování se zvířaty. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa, 2016, 12. 6. 2015 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: https://www.svscr.cz/o_cestovani_se_zviraty/
- (46) Obecné veterinární osvědčení pro psy a kočky. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa, 2016 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/cestovani-se-zviraty-v-zajmovem-chovu/ii-cestovani-se-zviraty-v-zajmovem-chovu-z-ceske-republiky-do-tretich-zemi/obecne-veterinarni-osvedceni-pro-psy-a-kocky/>
- (47) Obleček pro psa - nepromokavý. *Heureka* [online]. Liberec: Heureka Shopping, 2000 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://oblecky-psy.heureka.cz/trixie-oblecek-rouen/#>
- (48) Opatrování mazlíčků hlídačkami z okolí. *Hlidacky.cz* [online]. Brno: hlidacky.cz, 2012 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://www.hlidacky.cz/hlidani-psu-mazlicku?gclid=EAIaIQobChMI3NPl6-zP2gIVybHtCh0-_QcmEAAYASAAEgIW2_D_BwE
- (49) Pes mořeplavcem. *DOGS: dogsmagazin.cz* [online]. Praha: Polygraf Net, 2012 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://dogsmagazin.cz/magazin/pes-moreplavcem>
- (50) Pes vám změní život. Pomůžeme vám se na to připravit. *Annonce: vše má svou cenu a příběh* [online]. Praha: Annonce.cz, 1997 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: https://www.annonce.cz/chcemepsa/?utm_content=R1_utulek&utm_medium=mapa&utm_source=Chceme_psa_M&utm_campaign=Magnas_Facebook
- (51) Pes vlakem. *Cestování se psem.cz* [online]. Ostrava: e-BAAN Net, 2017 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://www.cestovanisepsem.cz/psi-vlakem>
- (52) Plog's Model of Tourists Behavior. *Tutorialspoint: simplpyeasylearning* [online]. India (Hyderabad): tutorialspoint, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://www.tutorialspoint.com/tourism_management/tourism_management_plogs_model_behavior.htm

- (53) Provozovatelé autobusové dopravy v Česku. *GoEuro* [online]. Berlín: GoEuro, 2018 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.goeuro.cz/autobusy/dopravci/>
- (54) Provozovatelé železniční dopravy v Česku. *GoEuro* [online]. Berlín: GoEuro, 2018 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.goeuro.cz/vlaky/dopravci/>
- (55) Přeprava zavazadel a zvířat: Přeprava ve vlaku. *Regio Jet: Student Agency* [online]. Brno: REGIOJET, 2018 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.regiojet.cz/ceny-a-jizdenky/preprava-zavazadel-a-zvirat/>
- (56) Přeprava zavazadel a zvířat: Přeprava zavazadel v autobusu. *Regio Jet: Student Agency* [online]. Brno: REGIOJET, 2018 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.regiojet.cz/ceny-a-jizdenky/preprava-zavazadel-a-zvirat/>
- (57) Převážní podmínky. *ICOM transport a. s.* [online]. Jihlava: ICOM Transport, 2012, 1. 1. 2017 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <http://www.icomtransport.cz/autobusova-doprava/prepravni-podminky>
- (58) Převážuji psa nebo jiné zvíře. *České dráhy: Národní dopravce* [online]. Praha: České dráhy, 2016, 10. 12. 2017 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.cd.cz/dalsi-sluzby/psi-kola-a-jina-zavazadla/-26528/>
- (59) Psí hotely jsou hitem, nabízí jídelníček na přání i fotky na Facebooku. *IDNES.cz: Olomoucký kraj* [online]. Praha: MAFRA, 1999, 30. června 2016 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://olomouc.idnes.cz/psi-hotely-psi-skolky-olomoucky-kraj-dovolena-fqe-/olomouc-zpravy.aspx?c=A160628_2256455_olomouc-zpravy_stk
- (60) Psí hotely. Jak vybrat ten pravý?. *I60.cz* [online]. Praha: i60 Publishers, 2017, 26. 8. 2017 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.i60.cz/clanek/detail/17941/psi-hotely-jak-vybrat-ten-pravy>
- (61) Psů a koček je v ČR na obyvatele nejvíce v Evropě. *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2003, 10. března 2012 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/261476-psi-a-kocek-je-v-cr-na-obyvatele-nejvice-v-evrope.html>
- (62) READ OUR TIPS FOR TRAVELLING WITH YOUR FOUR-LEGGED FRIENDS. *Moby* [online]. Italy (Milano): MOBY, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: https://www.mobyholidays.com/landing/tips_for_travelling_with_pets.html

- (63) RegioJet ani Leo Express nepouští psy do svých vlaků. *IDnes: Student Agency* [online]. Praha: MAFRA, 1999, 6. listopadu 2012 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: https://ekonomika.idnes.cz/regiojet-a-leo-exprees-a-zakaz-prepravy-psu-fk6-/eko-doprava.aspx?c=A121105_205450_ekonomika_ert
- (64) Sáček na pamlsky. *SuperZOO* [online]. Praha: SUPER ZOO – vše pro vaše zvířátka, 2010 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.superzoo.cz/sacek-na-pamlsky-pro-psy-trixie-10-14cm/>
- (65) Samodržící bandáže. *Atosdogs* [online]. Košice: atos-dog, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://www.atosdog.sk/bandaz-kruuse-fun-flex-pet-10cm-x-45m-1ks>
- (66) Se psem autem. *Sepsem.cz* [online]. Česká republika: ivyr@volny.cz, 2012 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://www.sepsem.cz/autem.php>
- (67) Se psem do letadla. *Ukecaný pes: Blog obchodu pro chovatele SpokojenýPes.cz* [online]. Praha: Spokojeny Pes.cz, 2016, 4. 7. 2016 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.spokojenypes.cz/se-psem-do-letadla/>
- (68) Se psem na lodi. *Sepsem.cz: Cestování se psem* [online]. Česká republika: ivyr@volny.cz, 2012, [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: http://www.sepsem.cz/na_lodi.php
- (69) SEARCH FOR PET-FRIENDLY HOTELS. *Petswelcome* [online]. USA: petswelcome.com, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://hotels.petswelcome.com/>
- (70) Shrnutí – co je třeba se zvířetem na cesty. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa, 2016, 2. 8. 2006 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: https://www.svs.cz/shrnuti_co_je_treba_se_zviretem_na_cesty/
- (71) Smluvní přepravní podmínky ČSAD Střední Čechy, a.s. *ČSAD* [online]. Brandýs nad Labem: ČSAD Střední Čechy, 2007 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <http://www.csad-sc.cz/index.php?free=65>
- (72) Tablety na zklidnění. *Heureka* [online]. Liberec: Heureka Shopping, 2000 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://vitaminy-pro-psy.heureka.cz/beaaphar-tablety-no-stress-20-ks/#>
- (73) TRAVEL WITH YOUR PET TO HOLLAND: BRING YOUR PET ABROAD WITH STENA LINE. *Stena line* [online]. Anglesey: Stena Line, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.stenaline.co.uk/ferry-to-holland/plan-your-trip/travelling-with-a-pet>

- (74) Traveling with pets. *American Airlines* [online]. USA (Fort Worth): American Airlines, 2018 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.aa.com/i18n/travel-info/special-assistance/pets.jsp>
- (75) Travelling with Airline Pet Policy – Lufthansa Airlines. *PetTravel.com: Worldwide travel resource for pets* [online]. Florida (Fort Lauderdale): Pet Travel, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: http://www.pettravel.com/airline_pet_rules/lufthansa_airlines.cfm
- (76) Travelling with animals and pets. *Color Line* [online]. Oslo: Color Line, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.colorline.com/practical-information/animals>
- (77) Travelling with pets. *British Airways* [online]. England (Harmondsworth): British Airways, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.britishairways.com/en-gb/information/travel-assistance/travelling-with-pets>
- (78) Travelling with pets. *Norwegian* [online]. Norway (Fornebu): Norwegian Air Shuttle, 2017 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.norwegian.com/uk/travel-info/baggage/travelling-with-pets/>
- (79) Turismus kulturní (cultural tourism). *Arts lexikon* [online]. Praha: Artslexikon, 2015 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: http://www.artslexikon.cz//index.php?title=Turismus_kulturn%C3%AD
- (80) Vlakem se to celkem vyplatí. *Mazlíčci v pohybu: LUCČIN BLOK PRO MILOVNÍKY ZVÍŘAT* [online]. Praha: Mazličcivpohybu.cz, 2016, 15. 8. 2014 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://mazliccivpohybu.cz/blog/article/860-vlakem-se-to-celkem-vyplati/>
- (81) Všeobecné obchodní a přepravní podmínky. *FlixBus* [online]. Mnichov: FlixBus, 2018, 1. 3. 2018 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.flixbus.cz/vp-a-vpp>
- (82) Výpis firem. *PESWEB* [online]. Praha: Elite Home, 2013 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: www.pesweb.cz/cz/vypis-firem?firma_kategorie=hotel
- (83) What conditions apply for the carriage of animals at Eurowings?. *Eurowings* [online]. Düsseldorf: Eurowings, 2018 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.eurowings.com/en/information/services/help/questions/what-conditions-apply-for-the-carriage-of-animals.html>

- (84) Wizzair: Pet Policy. *SeatGuru* [online]. USA (Needham): TripAdvisor, 2001 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.seatguru.com/airlines/Wizzair/pets.php>
- (85) Základy obecné psychologie – doplňující studijní materiál. *Turbo* [online]. West Perth: Moodle, 2018 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://turbo.cdv.tul.cz/mod/book/view.php?id=5965&chapterid=6245>
- (86) Zákon č. 255/2017 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. Zlín: AION CS, 2010 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-255>
- (87) ZEMAN, Josef. *Pes na trajektu*. [online]. 2018 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: http://leonbergerclub.info/zpravodaj/1-07_zpravodaj_soubory/page0007.htm
- (88) Životní styl. *Žena* [online]. Praha: Economia, 2018 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://zena.aktualne.cz/zivotni-styl/r~i:wiki:2406/?redirected=1524841852>

6 Seznam obrázků

Obrázek 1: Pyramida lidských potřeb.....	13
Obrázek 2: Model účastníků cestovního ruchu – Plog	24
Obrázek 3: Systematické třídění živočichů	29
Obrázek 4: Podíl majitelů domácích mazlíčků ve 22 zemích.....	34
Obrázek 5: Seznam věcí pro psa na cesty	38
Obrázek 6: Porovnání teplot venku a v autě	46
Obrázek 7: Pes se zavazadlem	67

7 Seznam tabulek

Tabulka 1: Příjmy z cestovního ruchu ve světě podle ČNB (v milionech Kč).....	17
Tabulka 2: Vývoj cestovního ruchu	18
Tabulka 3: Pozitiva a negativa cestování se psem	36
Tabulka 4: Klasické letecké společnosti	60
Tabulka 5: Nízkonákladové letecké společnosti.....	61

8 Seznam příloh

Příloha 1: Bezpečnostní pás do auta pro psa.....	84
Příloha 2: Převrácení na zvíře podle IATA	84
Příloha 3: Kapsa na pamlsky	84
Příloha 4: Hračky a pamlsky na žvýkání	84
Příloha 5: Silikonová skládací miska na cesty.....	84
Příloha 6: Cestovní láhev pro psa	84
Příloha 7: Antiparazitní obojek.....	84
Příloha 8: Antiparazitní kapsle	84
Příloha 9: Samodržící obinadlo.....	84
Příloha 10: Obleček pro psy - nepromokavý	84
Příloha 11: Tablety na zklidnění.....	84
Příloha 12: Pinzeta na klíšťata	84

Příloha 1: Bezpečnostní pás do auta pro psa

Příloha 2: Přepravka na zvíře podle IATA

Příloha 3: Kapsa na pamlsky

Příloha 4: Hračky a pamlsky na žvýkání

Příloha 5: Silikonová skládací miska na cesty

Příloha 6: Cestovní láhev pro psa

Příloha 1: Antiparazitní obojek

Příloha 2: Antiparazitní kapsle

Příloha 3: Samodržící obinadlo

Příloha 4: Obleček pro psy - nepromokavý

Příloha 5: Tablety na zklidnění

Příloha 6: Pinzeta na klišťata